

Architektonicko -urbanistický ateliér

Ing. arch. Marián Antal, Nová Dubnica

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

D U D I N C E

NÁVRH ÚZEMNO-PLÁNOVACEJ

DOKUMENTÁCIE

OKTÓBER 2003

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
D U D I N C E

NÁVRH ÚZEMNO-PLÁNOVACEJ
DOKUMENTÁCIE

Ing. arch. Marián Antal

Október 2003

Autorské práva zhotoviteľa diela
v y h r a d e n é

ZHOTOVITEĽSKÝ SUBJEKT ÚPN obce:

Ing. arch. Marián Antal, autorizovaný architekt č. 0900 AA 1234- Trenčianska 54 / 23, 018 51 Nová Dubnica

Autorský kolektív:

Ing. arch. Marián Antal - urbanizmus, metodická báza, koordinácia

Ing. arch, Simona Antalová - spracovateľských postupov

Ing. arch. Ján Blichá, a.a. †

Ing. Miroslav Bartek - odborná spolupráca a konzultácie pri hodnotení reálnych východísk v odbore dopravy

Ing. Ján Majdúch, a. i. - odborná spolupráca v oblasti vodného hospodárstva

Ing. Milan Kulišek - odborná spolupráca v oblasti zásobovania elektrickou energiou a telekomunikácií

Ing. Milan Mišík, a. i. - odborná spolupráca v oblasti zásobovania teplom

Ing. Olga Horňáková, a. i. - odborná spolupráca v oblasti zásobovania plynom

Ing. Marta Slámková - odborná spolupráca pri vyhodnocovaní esného a poľnohospodárskeho pôdneho fondu

Ing. Martina Pavlovkinová - odborná spolupráca pri hodnotení krajinoekologických vstupov a rozvojových východísk a prejavu abiotických a biotických komplexov na území sídla

A) ÚVODNÁ ČASŤ

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Identifikačné údaje

<u>1.1.1. Názov dokumentácie:</u>	ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DUDINCE – návrh územno-plánovacej dokumentácie
<u>1.1.2. Obstarávateľ dokumentácie :</u>	MESTO DUDINCE
<u>1.1.3. Spracovateľ dokumentácie:</u>	ING. ARCH. MARIÁN ANTAL, autorizovaný architekt č. 0900 AA 1234 Trenčianska 54/23, 018 51 Nová Dubnica

1.2. Dôvody pre obstaranie územného plánu

Proces obstarania ÚPN obce Dudince bol podmienený zmenou ekonomicko - spoločenských pomerov po roku 1989. Zavedenie trhového hospodárstva, zmena vlastníckych vzťahov ako i nové ciele územného plánovania zakotvené v novelách Stavebného zákona, predurčili potrebu vypracovania nového ÚPN obce.

Územný plán obce rieši funkčné vymedzenie a usporiadanie plôch a určuje základné zásady organizácie územia, postup pri jeho využití, podmienky výstavby a zabezpečenie trvalého súladu prírodných a antropogénnych hodnôt v území, najmä so zreteľom na harmonický rozvoj spoločnosti a starostlivosť o životné prostredie.

Hlavnými cieľmi rozvoja mesta je ekonomická prosperita a význam kúpeľného miesta v rámci Slovenska, všestranné zvyšovanie kvality života obyvateľov, poskytovanie kúpeľnej starostlivosti na vysokej úrovni, aktivizácia rozvoja územia, dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry, ochrana prírodného prostredia a zosúladenie zámerov samosprávy so zámermi regionálneho a celoštátneho významu.

1.3. Metodický postup spracovania územného plánu

Na základe §20 zákona č.50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení zákona č.103 /1990 Zb. a č.262/1992 Zb, zákona NR SR č.136/1995 Z.z., zákona NR SR č. 199/1995 Z.z., Nálezu ústavného súdu SR č. 286/1996 Z.z. a zákona NR SR č. 229/1997 Z.z. a nadväzných vyhlášok bude ÚPN obce Dudince nástrojom na koordináciu a reguláciu stavebnej a hospodárskej činnosti v meste a jeho administratívnom území. Umožní uplatňovať princípy trvale udržateľného života v danom území, využívať jeho prírodný potenciál, civilizačné danosti, tradície pre optimálny a harmonický rozvoj všetkých územných funkcií.

Schválením Územných a hospodárskych zásad v Mestskom zastupiteľstve v Dudinciach Uznesením č. 46/1998 dňa 4.9.1998 bola uzavretá etapa zadávania základných programových cieľov ÚPN obce. Na základe nich bol spracovaný koncept (10/98) riešenia v súlade so závermi z prieskumov a rozborov. Koncept riešenia bol zameraný na komplexné urbanistické riešenie územia v zhodnom rozsahu ako návrh, bol prerokovaný v súlade so zákonom. 50/1979 v znení neskorších predpisov (verejně prerokovanie bol 9.12.1998) .

1.4. Hlavné ciele riešenia

Hlavnou úlohou územného plánu je zosúladenie všetkých zámerov v území celospoločenského, regionálneho i miestneho významu s dôrazom na :

- kompletizáciu chýbajúcich mestských funkcií, s cieľom sceliť dve funkčne a záujmovo odlišné , správne relatívne samostatné súčasti sídla - kúpeľov a vlastného sídla s funkciami obytnou, administratívnu, obslužnou a výrobnou.
- rozvíjať možnosti celoročného využitia územia a aktivít kúpeľov vo väzbe na prírodné a historické hodnoty územia.
- smerovať mesto a okolie k sebestačnosti využitím všetkých vnútorných zdrojov, včítane pracovnej sily
- všestranne zvýšiť kvalitu života obyvateľov rozvojom štruktúry vybavenia a služieb
- aktivovať celoplošný rozvoj územia dobudovaním technickej infraštruktúry
- zvýšenie ekonomickej prosperity a významu Dudiniec ako kúpeľného miesta
- zosúladenie vnútorných a vonkajších záujmov

1.5. Východiskové a naväzujúce podklady – vyhodnotenie

Ako podklady pre riešenie ÚPN obce Dudince slúžili nasledovné dokumenty :

- Koncepcia rozvoja kúpeľného miesta z roku 1979
- Územný plán sídelného útvaru Dudince z roku 1982
- Štatút kúpeľného miesta z roku 1998
- Program odpadového hospodárstva z roku 1997
- Urbanistická štúdia mesta Dudince z roku 1996
- Urbanistická štúdia centra mesta Dudince
- Regionálny územný systém ekologickej stability z roku 1995
- ÚPN VÚC Banskobystrického kraja z roku 1998
- Nariadenie vlády SR č. 263, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj -1998

Vzhľadom na zmenu spoločensko - ekonomického systému v roku 1989, a s tým súvisiacimi novými podmienkami (fungovanie trhového mechanizmu, vznik a ochrana súkromného vlastníctva, nové administratívne členenie, nové právne prostredie a pod.) najrealnejšiu koncepciu rozvoja mesta Dudince ponúkla Urbanistická štúdia mesta Dudince spracovaná v roku 1996. Mnohé koncepčné myšlienky (stabilizácia obyvateľstva v súlade s ponukou nových možností bývania, práce a nadstavbových funkcií, sprehľadnenie prevádzkových vzťahov vytvorením novej kategorizácie komunikačného systému, a hlavne podpora rozvoja celoročnej rekreácie sú podnetné pre ich uplatnenie v koncepte ÚPN obce Dudince a ich ďalšie rozvíjanie a zrealizovanie v dnešných ekonomických podmienkach, potrebách a možnostiach mesta, jeho obyvateľov a potenciálnych investorov.

Zásady uvedené v ÚHZ pre vypracovanie VÚC stredoslovenského regiónu boli premietnuté do ÚHZ mesta a sú rozpracované v koncepte riešenia ÚPN mesta Dudince. ÚPN VÚC definuje mesto Dudince ako kúpeľné miesto celoštátneho až medzinárodného významu, s liečbou pohybového aparátu, srdcovo-cievnych chorôb a zdravotného rehabilitačného liečenia. Merovce sú definované ako základňa rekreácie, hlavne pohybovej rekreácie, poznávacieho turizmu a kúpeľnej liečby.

Rozvoj je potrebné zamerať týmito smermi :

- dobudovanie kapacít kúpeľných a zdravotno-rehabilitačných, počet lôžok dobudovať na 1000
- lôžkové kapacity viazaného cestovného ruchu a chát naďalej presúvať na využitie vo voľnom cestovnom ruchu a aj pre ambulantnú kúpeľnú liečbu, lôžkovú kapacitu dobudovať na 2200 lôžok a stoličkovú na 2100 stoličiek.
- vytvárať predpoklady pre rozvoj kúpeľného miesta ako kultúrneho centra
- v sídelnej štruktúre riešiť výstavbu objektov pre základné školstvo

Podmienky rozvoja sú definované nasledovne :

- rozvoj kúpeľov zabezpečiť podľa možnosti v max. miere v hraniciach intravilánu sídla
- lokalitu Merovce nerozširovať kapacitne, dokompleťovať zariadeniami služieb CR.

Limit návštevnosti os/deň : leto 6000, zima 2500

Návrh ÚPN obce Dudince predstavuje koncepciu riešenia pre obdobie do roku 2015. Vychádza z formulovaných a schválených Územných a hospodárskych zásad a tiež zo zhodnotenia reálnych východísk (Prieskumy a rozbory, január 1998). Okrem už spracovaných návrhov riešenia pre mesto Dudince a existujúcich právnych noriem viažucich sa na správu mesta ako administratívneho celku i kúpeľného miesta, zapracúva podmienky a východiská schválené pre vyššiu územnú jednotku – VÚC. Návrh ÚPN obce Dudince zahrnul všetky pripomienky, ktoré vyplynuli z prerokovania konceptu ÚPN mesta tak, aby konečné riešenie spĺňalo podmienky zadania (ÚHZ schválené Uznesením č. 46/1998 dňa 4.9.1998), akceptuje a zhodnocuje výsledky parciálnych rokovaní na úrovni mesta, okresu, so správcami jednotlivých sietí, záujmovými organizáciami a skupinami v meste i z diskusií s obyvateľmi mesta.

B) RIEŠENIE

1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie je vymedzené katastrálnym územím Dudince a katastrálnym územím Meroviec. Ťažiskové územie riešené ÚPN predstavuje zastavané územia a územia Dudince a Meroviec bezprostredne na ne naväzujúce.

1.1. Geografická charakteristika

Mesto Dudince v zmysle administratívneho členenia patrí do okresu Krupina, ktorý je začlenený do Banskobystrického kraja.

Mesto má funkciu kúpeľného miesta nadregionálneho až medzinárodného významu.

Mesto má dobrú geografickú polohu na juhu okresu a kraja a dopravné napojenie. Problémom je prietah cesty I/66, ktorá má celoštátny význam a v úseku B. Bystrica - Šahy je súčasťou medzinárodnej turisticko- hospodárskej trasy Waršava - Budapešť ako súčasť európskej cestnej siete označená E - 77 cez západnú časť intravilánu sídla. Východnou časť sídla prechádza železničná trať Zvolen - Šahy regionálneho významu.

1.2. Vymedzenie zastavaného územia , členenie sídla

Riešené územie je priestorovo rozčlenené na :

1. Zastavané územie
2. Príľahlé záujmové územie
3. Ostatné územie katastra

V súčasnosti je zastavané územie vymedzené hranicami k 1.1.1990. V územnom pláne je navrhnuté rozšírenie hraníc zastavaného územia v plánovacom horizonte rozvoja. Súčasná hranica i jej navrhovaná trasa je interpretovaná graficky vo výkrese Funkčnej a priestorovej regulácie.

Zastavané územie (súčasné i navrhované) je členené na prirodzené (funkčne, tradíciou, polohovo) okrsky :

- A - Nové Dudince - A1- Centrum
A2 - Pri škole
- B - Staré Dudince
- C - Merovce
- D - Kúpele
- E - Pod Gestencom

2.1. Základné demografické, kultúrno-historické a ekonomické rozvojové predpoklady, potenciál územia

Mesto vzniklo spojením pôvodných obcí Dudince (prvá zmienka z roku 1284 pod menom Dyud) a Meroviec, ktoré tvoria dnes jeho miestnu časť v roku 1960. Stará obec Dudince ležala po pravej strane rieky Štiavnica a časť Merovce leží po jej ľavej strane, východne od železničnej trate. Medzi týmito najstaršími časťami vyrástla časť nových Dudiniec mestskejšieho charakteru.

Prvé zmienky o využívaní prírodnej minerálnej vody sú z roku 1551. Novodobá história kúpeľov sa datuje od polovice tohto storočia. V roku 1953 začali v Dudinciach s hydrogeologickým prieskumom, nový zdroj a jeho dobrá výdatnosť podnietil výstavbu kúpeľov. Postupne sa vybudovali jednotlivé liečebné ústavy (Rubín, Krištál, Smaragd, Diamant...), kúpele nadobudli na význame - dnes majú kúpele medzinárodný význam (hydrogeologické pomery a historický vývoj sú podrobne spracované v Prieskumoch a rozboroch).

Získaním minerálnej vody z podzemných vrtov sa zahájil proces jej využitia v kúpeľníctve. Minerálne pramene so sírnou, uhličitou, hydrouhličitanovo-chloridnou, sodno-vápenatou vodou majú široké indikačné možnosti. Ide hlavne o reumatické, srdcovocievne choroby, choroby pohybových orgánov, zápalové i nezápalové ochorenia kĺbov a chrčtice, stavy po zlomeninách atď.

V obci žilo k 31.12.1985 1310 obyvateľov. Za 10 rokov ich počet vzrástol na 1589. Z celkového počtu bolo cca 800 ekonomicky činných, v mieste bydliska pracovalo viac ako 400 a mimo Dudiniec viac ako 300 obyvateľov. Súčasný počet prac príležitostí je dosť pohyblivý cca 700 miest. Počet školopovinných detí je cca 230. Rast počtu obyvateľov je viazaný na rozvoj nových bytov, čo má synergický efekt pre všetky funkčné zložky v obci. Požiadavky na stabilizáciu sa v obci naopak závisí od vytvorených možností pre vzdelávanie (povinná školská dochádzka, zamestnanie, a služby.)

Plánovací horizont je založený na predpoklade nárastu počtu obyvateľov z cca 1600 súčasného stavu na cca 2240 v roku 2015 t.j. rast o cca 640 ľudí (za obdobie 1961-1995 o 1106 obyv. - index rast 328%). Rast počtu obyvateľstva nebude rásť priamoúmerne, je nutné vytvoriť podmienky pre stabilizáciu obyvateľstva, možnosti práce, bývania a aspoň základného vzdelania, čo doteraz negatívne vplývalo na mieru rastu obyv. v sídle.

Väzby pôvodnej dediny s kúpeľmi boli veľmi slabé. Novšia časť Dudiniec sa začala rozvíjať vo väzbe na kúpele. Šlo prevažne o rozvoj funkcie bývania a základnej vybavenosti (obchody, škola, MŠ), hlavne pre zamestnancov kúpeľov a sčasti pre

zamestnancov PD Hont. Súčasná tvár Dudiniec z územného hľadiska je charakteristická značnou nejednotnosťou mesta, špecifickosťou jednotlivých území a záujmov v nich.

Rozvoj Dudiniec ako celku je podmienený dobrou komunikáciou a spoluprácou medzi správou mesta a správou kúpeľov. Len zosúladenie záujmov oboch subjektov dokáže priniesť vyššiu kvalitu, ktorá sa prejaví na živote obyvateľov mesta, pacientov v kúpeľoch i na výraze a fungovaní celého sídla. Táto situácia je odrazom bývalých vzťahov v území a malou možnosťou ovplyvňovať proces rozvoja kúpeľov vzhľadom na fakt, že kúpele sa rozvíjajú viac - menej samostatne, na základe celospoločenských požiadaviek a záujmov, bez väčších väzieb na samotné sídlo, v ktorom sú lokalizované, dnes sa k tomuto pridružujú i nové vlastnícke vzťahy a s tým spojené skupinové záujmy. Optimálny rozvoj sídla v budúcnosti je možný len na základe zosúladenia potrieb kúpeľov a vlastného sídla.

Funkčná diferenciacia územia vyplynula práve so špecifickosťou jednotlivých funkcií mesta, napriek tomu má možnosti zjednotiť obe časti mesta a vytvoriť polyfunkčné centrum na ich rozhraní, čím by sa sprehľadnila jednak organizácia územia, zjednotilo mesto ako celok a zároveň by sa jednotlivé funkčné časti hlavne kúpele mohli naďalej rozvíjať podľa podmienok štatútu kúpeľného miesta bez rušivých vplyvov.

2.2. Limity využitia územia

Využitie zastavaného územia mesta i ostatného územia podmieňujú všeobecne záväzné normy a limity ochranného a ekologického charakteru i špecifické urbanistické limity a z nich odvodené regulatívy územného rozvoja, definované zhotoviteľom ÚPD.

2.2.1. Limity trvalého charakteru :

K trvalým limitom rozvoja územných štruktúr patria chránené prírodné územia, chránené vodohospodárske oblasti, ochranné lesy, ochranné pásma kúpeľov (zákony č. 50/1976Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení zákona č.103/1990 Zb. a č.262/1992 Zb, zákona NR SR č.136/1995 Z.z., zákona NR SR č. 199/1995 Z.z., Nálezu ústavného súdu SR č. 286/1996 Z.z. a zákona NR SR č. 229/1997 Z.z. a nadväzných vyhlášok , zákonom č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny , č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, č.307/1992Zb. o ochrane PPF v znení zákona č. 83/2000 Z.z., č.14/1994 o lesoch a jeho noviel, zákonom č. 127/1994 Zb.o posudzovaní vplyvov na ŽP, zákonom č. 31/1995 Z.z.o ochrane ovzdušia, č.238/1991 Zb. o odpadoch, č.498/1991 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti č. 27/1987 Zb., zákonom č. 138/1973 o vodách, v znení zákona 238/1993 Z.z. a zákona č. 199/1995 Z.z. všeobecná ochrana vodných zdrojov §8 zákona SNR č. 135/74 Zb. o štátnej správe vo vodnom hospodárstve a zákonom č. 277/1994 Zb. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov).

V území sa nachádzajú zdroje minerálnej vody z nich najdôležitejší pre funkciu kúpeľov je vrt S -3 a HVD-1, ktorý bol vyhlásený za prírodný liečivý zdroj (Vyhl. MZ SR č. 179/2000 Z.z.) a je využívaný na liečebné účely a poskytovanie kúpeľnej starostlivosti v prírodných liečebných kúpeľoch v zmysle povolenia MZ SR č. M/207/2001/IKŽ-75 zo dňa 29.11.2001. Ostatné (HVD-2, S-5A, S-6, V-1) sa dnes nevyužívajú. K limitom patria ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov stanovené Vyhl. MZ SR č. 19/2000 Z.z., nachádza sa tu vyhlásené chránené územie v kategórii prírodná pamiatka Dudinské travertíny o rozlohe 0,564 ha s ochranným pásmom 30 m po jeho obvode. K územným limitom trvalého charakteru patria i ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných inžinierskych sietí a koridory dopravnej siete.

V zmysle § 6 zákona č. 307/1992 Zb. o ochrane PPF v znení zákona č. 83/2000 Z.z. sa v území s ochranou prírodných zdrojov alebo zložiek ŽP, s ochranou prirodzených vlastností pôdy pred eróziou i inými nepriaznivými zmenami a ochranou nezávadnosti pôdy a jej vplyvu na krmivá a potraviny, iné zložky ŽP alebo prírodné zdroje stanovuje osobitná sústava obhospodarovania.

2.2.2.Limity dočasného charakteru :

Jedná sa hlavne o disponibilitu funkčných plôch vhodných pre ďalšiu urbanizáciu, ktoré stanovujú limitujúce možnosti ich využitia (kapacity zásobovania infraštruktúry - technickej dopravnej, produkčné schopnosti, pracovné zdroje, prístupnosť lokalít a pod),. ktoré stanovujú prahové hranice pre počty obyv., ktorí v meste môžu plnohodnotne bývať, tvoriť, regenerovať. V sídle sa najzávažnejšou javí tranzitná doprava sídlom, ktorá nepriaznivo vplyva na rozvoj funkcie obytnej a kúpeľnej a tiež ohrozuje vodné zdroje regiónu. Preložka cesty I/66 a obchvat mesta formou rýchlostnej komunikácie je riešený až v prognóznom horizonte za hranicou r. 2015. Súhrn limitujúcich prvkov je znázornený v grafickej časti ÚPN obce vo Výkrese limitov.

2.3. Väzby vyplývajúce zo záväzných častí ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

V jednotlivých kapitolách Nariadenia vlády č. 263 z 9. júna 1998 stanovuje záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania platné pre riešené územie.

V kapitole 1. Oblasť usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

- 1.2 podporovať intenzívne využívanie prirodzených predpokladov sídel lokalizovaných v priestoroch sídelných a rozvojových osí a komunikačno – sídelných rozvojových osí
- 1.7 vytvárať územno – technické podmienky na rozvoj osídlenia v priestoroch komunikačno-sídelných rozvojových osí – 1.7.3. krupinskej (Zvolen – Šahy)
- 1.10. podporovať rozvoj ostatných miest a lokálnych centier osídlenia

3. Oblasť rozvoja rekreácie a turistiky:

- 3.1. usmerňovať rozvoj funkčno-priestorového subsystému rekreácia turistiky s prírodnými danosťami kraja v okresoch Krupina,...
- 3.2. utvárať podmienky na rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov mestských sídel budovaním rekreačných zón sídelných útvarov

3.3. utvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou existujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií.

3.5. systematicky zvyšovať rozsah a kvalitu služieb existujúcich turistických lokalitách s najlepšimi podmienkami na letnú turistiku a rekreáciu.

3.8. umiestňovať novú vybavenosť do urbanizovaného prostredia obcí a existujúcich stredísk rekreácie a turistiky v ostatných chránených územiach, vo voľnej krajine umiestňovať len zariadenia športovo-rekreačnej vybavenosti, ak to podmienky ochrany prírody a zdrojov prírody umožňujú

4. Oblasť usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1. Rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka a chránený areál.

4.4. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia

4.5. rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja

4.7. uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené zákonom č. NR SR 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, č. 61/1977 Zb. o lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov, zákonom SNR č. 307/1992 Zb o ochrane PPF.

4.9. eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky ÚSES

4.10. rešpektovať PPF a LPF ako eliminujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, rešpektovať osobitné opatrenia na zvýšenie produkčnej schopnosti (vinice)

7. Oblasť rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1.4. dokončiť rozostavané čistiarne odpadových vôd .v..., Dudinciach,...

7.1.6. rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov Dudince - Terany

7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia

7.3.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma existujúcich a navrhovaných plynovodov.

7.4.2. rezervovať priestor pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov

II. Verejnoprospešné stavby – v bode 6.1. – uvedenie do prevádzky rozostavaných ČOV (v obci Dudince bola spustená skúšobná prevádzka ČOV v čase príprav v návrhu ÚPN obce Dudince)

2.3. Zásady využitia územia

Zhodnotením hospodárskeho potenciálu územia a stanovením limitov jeho optimálneho využitia sú stanovené nasledovné zásady rozvoja mesta :

- územie s veľmi vysokým potenciálom a so širokým spektrom využitia, ktoré tvorí rovina a okraj Ipeľskej pahorkatiny sa bude aj naďalej využívať na dve hlavné funkcie - kúpeľná, rekreačná a obytná. Urbanizovať sa bude v prvom rade v zastavanom území mesta. Keďže jeho priestorový potenciál nie je dostatočný pre optimálny rozvoj všetkých funkcií (hlavne obytnej a základnej vybavenosti - ZŠ a jej plošné nároky), rozvoj mesta v nevyhnutných prípadoch sa bude realizovať aj na príľahlom záujmovom území vo väzbe na nedokončené organizačné, kompozičné a funkčné väzby.

- územie s malým potenciálom a úzkym spektrom využitia (napr. južné svahy Gestenca) sa bude využívať naďalej na pôvodné účely (lesy, trvalé trávne porasty, vinice a záhrady), urbanizácia bude obmedzená na pôvodne postavené záhradné a viničné domky s možnosťou dobudovania záhradkárskych osád na už založených plochách. Plochy kúpeľného parku a lesoparku budú intenzívne rozvíjané a revitalizované pre svoju kúpeľno - liečebnú a rekreačnú funkciu.

Rozvojové aktivity sú založené prioritne na vnútorných zdrojoch a potrebách mesta. Vzhľadom na obmedzené možnosti rozvoja v zastavanom území a na obmedzujúce faktory vyplývajúce z postavenia mesta ako kúpeľného miesta bude rozvoj zameraný i mimo zastavaného územia, založený na vonkajších zdrojoch, bude tiež vyžadovať značné náklady na prípravu územia.

3. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

3.1. Časový návrh rozvoja

Návrh predpokladanej urbanizácie mesta je v plánovacom horizonte do r. 2015. Ako je vyššie spomenuté rozvojové možnosti v intraviláne (hlavne obytná funkcia a ZV) sú obmedzené, návrh sa zaoberá hlavne týmto obdobím. Prognózy vývoja vzhľadom na neustálenosť vzťahov v potransformačnom období, akútny nedostatok vnútorných i vonkajších zdrojov i absencia často základných podmienok pre fungovanie mesta ako celku (napr. ZŠ, dostatok pracovných možností a možností bývania), sú v detailnom riešení jednotlivých funkčných plôch zbytočné a predčasné. V prognóznom horizonte bude treba reálne uvažovať predovšetkým s pretrasovaním rýchlostnej komunikácie mimo sídlo a pokračovať v založenom smere rozvoja sídla (sever - juh) - medzi hlavnými limitujúcimi prvkami - rýchlostnou komunikáciou a železnicou, ktorá bude postupne dožívať.

3.2. Základné smery a priority rozvoja

Po zhodnotení krajinného a územno-technického potenciálu územia, demografickej charakteristiky mesta, všetkých limitujúcich prvkov v území a v spolupráci s orgánmi mesta boli navrhnuté základné priority rozvoja obce :

§ rozvoj funkcie bývania a jej lokalizácia v území v spätosti s rozvojom základnej vybavenosti

§ rozvoj a doplnenie občianskej vybavenosti vzhľadom na nové potreby, trhové podmienky a transformáciu vlastníckych vzťahov, tvorba ťažiskového priestoru sídla

§ posilnenie a skvalitnenie väzieb v rámci sídelného útvaru, hlavne s kúpeľmi, rozvoj kúpeľného miesta v súlade s prijatými zákonnými opatreniami (zák. č. 277/94 Zb. O zdravotníckej starostlivosti, Štatút kúpeľného miesta Dudince schválený Uznesením vlády SR č. 623 z roku 1998 ...)

§ rozvoj rekreácie

§ transformácia poľnohospodárskej výroby

§ dotvorenie komplexného systému ekologickej stability územia

§ optimalizácia dopravných a prevádzkových vzťahov v sídelnom útvare

§ rozvoj technickej infraštruktúry v súlade s koncepciou rozvoja ostatných funkčných zložiek sídla

Rozvoj mesta a jeho regulácia majú jednak prirodzený charakter (existujúci krajino-ekologický potenciál územia, založené rozvojové tendencie, tradícia väzieb v území i v širších vzťahoch), jednak do procesu návrhovej tvorby vstupuje zhodnotenie krajinných prvkov a štruktúr na území mesta na základe cieľovej systémovej analýzy a syntézy. V sídle sú nosné rozvojové prvky - hlavné komunikačné napojenia - cestné, železničné, krajinné prvky potok, terén. Existujúci ťažiskový priestor urbanistický okrsok A1 spája jednotlivé časti mesta a tvorí vrchol jeho organizácie, je nutné ho dobudovať a pretvoriť tak, aby túto funkciu spĺňal. Regulácia rozvoja územia musí rešpektovať limitujúce faktory v území, systémovo založenú ekostabilizačnú štruktúru územia mesta, zabezpečiť ochranu a jej rozvoj, aby bol vzťah urbánnych a prírodných štruktúr vyrovnaný a optimálny.

4.1. Návrh funkčného využitia územia

4.1.1. Kúpeľná vybavenosť

Jej rozvoj je uvažovaný predovšetkým v rámci vnútorného kúpeľného územia dobudovaním kapacít kúpeľných a zdravotno-rehabilitačných zariadení (zadanie stavby na LÚ Ametyst s cca 300 lôžkami), využiť historické danosti (lokalita prvého kúpeľného domu), skomplexniť poskytovanie kúpeľných služieb, v prvom slede využiť intenzívnejšie existujúce priestory (plošne a priestorovo predimenzované - napr. LÚ Diamant), v priamej väzbe na samotné kúpeľné centrum je možné extenzívne dopĺňať služby mimo VKÚ pre pacientov s ambulatnou liečbou, či služby doplnkové (Achát a pod.)

Pre rozvoj kúpeľov v území je potrebné rešpektovať kúpeľný charakter sídla, zo štatútu kúpeľného miesta Dudince (uznesenie vlády č. 623 z 28.9.1998) vyplývajúce funkcie, ktoré zabezpečujú vytváranie podmienok pre poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a ochranu liečebného režimu. Zároveň je nutné rešpektovať limity vyplývajúce zo štatútu, jedná sa o súhrn činností, ktoré sú zakázané vo VKÚ a území naň bezprostredne nadväzujúcim. Aktivity (amfiteáter, verejné kúpalisko, liečebno - rekreačné zariadenia v okrsku Pod Gestencom) svoje pôvodné zameranie a intenzitu využívania postupne obmedzujú a zameriavajú sa hlavne na funkcie liečebno - rehabilitačného charakteru pre pacientov a návštevníkov kúpeľov pri rešpektovaní ochrany kúpeľov.

4.1.2. Vyššia občianska vybavenosť

Rozvoj občianskej vybavenosti dokompletováva chýbajúce druhy a formy OV s prioritným zameraním sa na dotvorenie prirodzeného ťažiska mesta. Občianska vybavenosť nadmiestneho významu, je zameraná na uspokojenie potrieb tranzitujúcich návštevníkov. Je lokalizovaná na hlavnom komunikačnom ťahu medzi riekou Štiavica a rýchlostnou komunikáciou I/66.

4.1.3. Obytná funkcia

Obytná funkcia mesta je rozvinutá vo forme bývania mestského charakteru, intenzívnejšou formou zástavby v priestore okrsku A1. Ide o jediná ucelenú plochu v intraviláne sídla využívanú vo väčšej časti pre skupinové bývanie. Polyfunkcia (základná i

vyššia vybavenosť v parteri obytných objektov) v tejto lokalite je žiadúca v ťažiskových polohách a vo väzbách na hlavnú komunikačno-organizačnú kostru sídla. V časti plochy smerom ku ev. kostolu je možné rozvinúť i intenzívnu výstavbu rodinných domov, tzv. mestských víl, s prioritou individuálnych RD.

Rozvoj obytnej funkcie je riešený v centrálnych polohách aj intenzifikáciou existujúcich viacpodlažných obytných budov v okrskoch A1, A2 hlavne formou nadstavieb podkroví na plochých strechách.

Individuálne bývanie formou zástavby individuálnymi RD v uličnej zástavbe je navrhnuté ako pokračovanie a plošné dotvorenie existujúcich urbanistických štruktúr. V okrsku B - v severnej časti dokončovanie ulice. V okrsku A2 dotvára nová IBV existujúci okrsok, vzhľadom na umiestnenie ZŠ a existujúcej IBV a HBV na severe. V okrsku C - nová IBV len dotvára už založenú ulicu na juhu, a vytvára novú ulicu na severe, časť je vytvorená na plochách pôvodných záhumienok a časť na ploche bývalého PD Hont, ktoré je dnes v likvidácii a plocha je určená na rekultiváciu a revitalizáciu.

4.1.4. Základná vybavenosť

Základná občianska vybavenosť dennej potreby (potravinové predajne, MŠ, ZŠ, základné služby) je lokalizovaná v priamej väzbe na obytné súbory (V okrsku A1 v rámci polyfunkčného vybavenia parteru HBV). Návrh rieši umiestnenie ZŠ v okrsku A2, v plánovacom horizonte 9 - triednej, v prognóznom 18 triednej (už je spracovaný podklad k územnému rozhodnutiu)

4.1.5. Rozvoj rekreácie

Kúpeľné miesto dáva mimoriadne predpoklady pre rozvoj rekreácie hlavne letnej. Nejedná sa len o liečebné možnosti v kúpeľoch, ale i o ambulantnú liečbu, a možnosti pre VCR, spojený s turistikou, kúpaním a letnými športmi, ktorý tu má už tradičné miesto. Diferenciácia z tohto pohľadu je samozrejماً. Okrem kúpeľnej vybavenosti (popísaná vyššie samostatne), rozvoj rekreácie pre pasantov a návštevníkov je zameraný na strednodobú a dlhodobú rekreáciu jednak v mieste rekreačných chát - okrsok C, jednak v zariadeniach VCR, z ktorých časť sa postupne špecializuje na liečebno-rehabilitačné zariadenia (Hviezda, Tehliar). Hlavným rozvojovým prvkom v oblasti rekreácie je vytvorenie nového rekreačného centra pre kúpanie, letné športy a oddych na juhu sídla v okrsku E za Gestencom so zapojením pôvodného autocampingu. Rozvoj tejto funkčnej zložky je ale limitovaný na juhu prechádzajúcim VTL plynovodom (700) a jeho ochranným pásmom, na západe cestou I/66 a zo severu hranicou VKÚ. Neoddeliteľnou súčasťou je rekreačne využiteľné krajinné prostredie ako je kúpeľný park a lesopark, ale aj iné lokality krajiny. Kvalitná rekreácia v uvedenom prostredí vyžaduje rekonštrukciu plôch parku a lesoparku, ktoré po zmene vlastníckych vzťahov a neujasnenosti práv a povinností začali chátrať (porasty, chodníčky a pod.)

Pre krátkodobú - dennú regeneráciu a oddych sú určené okrem prvkov krajiny, skvalitnenia verejnej vnútromestskej zelene aj integrované zariadenia v rámci obytných častí. (kluby, kultúra, detskú ihriská vnútroblokov a pod.)

Zaujímavým a významným pre zatraktívnenie Dudiniec ako kúpeľov bude obnova „rímskych kúpeľov“ - vyše tridsiatich malých bazénikov vyhlbených do travertínu, ktoré pravdepodobne slúžili ešte rímskym vojakom z 2. storočia n. l. Ich rekonštrukcia a sprevádzkovanie budú náročné, ale významné pre ďalší rozvoj kúpeľov a sídla a pre úspech v konkurencii s mestami podobného zamerania.

Náplň voľného času kúpeľných hostí a ostatných rekreantov zabezpečiť v náväznosti na aktívne formy ďalšie kultúrno-spoločenské zariadenia a to buď v areáli liečebných a rekreačných objektov alebo v zariadeniach prístupných pre širokú verejnosť (kultúrno-spoločenský dom, rímsko-katolícky kostol, ev.a.v. kostol, amfiteáter,...) formou pasívneho oddychu a zábavy.

4.1.6. Šport a rehabilitácia

Táto funkčná zložka úzko súvisí s funkciou rekreácie predovšetkým tej krátkodobej. Okrem existujúcich športových zariadení, návrh rieši vytvorenie nového športového areálu s futbalovým ihriskom v rámci samotného sídla v okrsku B, pre organizovanie podujatí mestského a regionálneho významu, nie je žiadúce vťahovať tieto aktivity do blízkosti vnútorného kúpeľného územia.

Pôvodné futbalové ihrisko bude slúžiť pre šport a rehabilitáciu spolu s novým zariadením pre rehabilitáciu športovcov. Okrem týchto športových zariadení je navrhnuté golfové ihrisko vo väzbe na kúpele ako súčasť rehabilitácie pacientov i návštevníkov. V rámci areálu navrhovanej základnej školy bude umiestnený športový školský areál, ktorý bude do doby dobudovania ostatných športových zariadení slúžiť ako viacúčelové športové zariadenie i pre ostatných obyvateľov mesta.

4.1.7. Poľnohospodárska výroba a skladové a technické hospodárstvo.

Mesto Dudince vzhľadom na svoje kúpeľné zameranie likvidovalo živočíšnu výrobu, z pôvodného zamerania ostalo len mechanizačné stredisko, na túto funkciu postačí časť pôvodnej plochy v okrsku B - staré Dudince. V pôvodnom areáli PD v okrsku C - Merovce je možné na zvyšnej časti umiestniť drobnú, nezávadnú výrobu, príp. sklady, nerozvíjať výrobu ekologicky, či hygienicky závadnú, hlučnú, prašnú, územne a dopravné náročnú.

4.2. Návrh priestorového usporiadania

Pri dodržaní funkčnej náplne jednotlivých plôch sú stanovené nasledovné zásady priestorovej regulácie. Priestor medzi kúpeľmi a samotným mestom na styku okrsku A a D je priestor pre vznik ťažiskového priestoru mesta, klasického centra, kde budú vrcholiť organizačné a kompozičné väzby sídla. Dnes je to miesto solitérov (hotel Minerál, Hviezda, rozostavaný kultúrny dom, dom služieb a obchodov). Kompletizáciu chápeme nie extenzívnym rozvojom, ale hlavne intenzifikáciou a skvalitňovaním existujúcich priestorov a väzieb medzi nimi. Zviditeľnenie a zatraktívnenie centra je možné vnesením prvkov charakterizujúcich centrálny priestor miest (doplnenie chýbajúcich prevádzok, situovanie mobilných zariadení, riešenie dopravných vzťahov, prioritou pešieho pohybu,

humanizácia peších komunikácií a okolia, riešenie dlažby v exponovaných priestoroch, umiestnenie urbanistických doplnkov, využívanie kompozičných prvkov pri riešení centra a jeho významných častí - gradácia, akcent, kontrast, dominanta ...)

Dôležité je umožniť domácim aj passantom jednoduchý prístup do centra, ľahkú orientáciu v ňom, čo vzhľadom na polohové vzťahy v rámci sídla nebude zložité. Prepojenie oboch hlavných funkčných častí sídla treba riešiť plynulo, bezbariérovou, s obmedzením automobilovej dopravy krížujúcej hlavné pešie ťahy.

Základná komunikačná kostra v sídle tvorená zbernou komunikáciou tr. B2 spája všetky okrsky. V mieste pred MsÚ po dobudovaní vznikne nové subcentrum, ktoré bude slúžiť predovšetkým obyvateľom sídla (skladbou služieb), nová obytná časť v okrsku A1 zvýraznením parteru na to vytvorí predpoklady.

Jednotlivé funkčné plochy (mono- i poly -) sú navrhnuté podľa týchto zásad priestorovej regulácie :

1. plochy IBV

- orientácia objektov rodinných domov k novonavrhovaným komunikáciám
- výškové zónovanie 1 - 2 nadzemné podlažia s podkrovm s gradáciou smerom k bytovým domom
- ďalší rozvoj IBV sa bude riešiť formou obnovy a rekonštrukcie existujúcich RD prípadne výstavby nových rodinných domov po asanovaných objektoch.
- mestské vily v okrsku A1 do výšky 3 nadzemných podlaží

2. bytové domy

- komplexné dobudovanie obytnej zóny pred MsÚ s využitím parteru domov pre obchodno-obslužné funkcie verejného charakteru
- výšková hladina 4 - 5 nadzemných podlaží s podkrovm.
- podzemné parkovanie pre obyvateľov obytnej zóny
- dodržať stanovenú uličnú čiaru
- s ďalším rozvojom takejto formy bývania sa v rámci sídla v plánovacom horizonte nepočíta. Pôjde skôr o komplexnú obnovu existujúceho bytového fondu a jeho humanizáciu (podkrovné byty, zatepfovanie a estetizácia fasád, skultúrnenie vstupných častí do objektov a celého okolia).

3. občianska vybavenosť

- základná vybavenosť je reprezentovaná predovšetkým návrhom novej ZŠ. 9 - ročnú základnú školu riešiť na rozvojovej ploche za IBV v okrsku A2 v severovýchodnej časti sídla. Podľa v súčasnosti známych požiadaviek sa predpokladá, že pôjde o maximálne 18- triednu ZŠ s telocvičňou a športovým areálom v horizonte do roku 2030.
- nové kúpeľné zariadenia budovať komplexne, s parterom orientovaným do verejných priestorov a komunikácií, s využitím prvkov typických pre kúpeľníctvo (napr. kolonády, arkády, picie fontány a pod.)
- OV centra integrovať do existujúcich hmotovo-priestorových štruktúr s cieľom usmerniť prevádzkové toky, posilniť väzby a umocniť kompozíciu centra

4. plochy rekreácie

- zabezpečiť bezkolízny samostatný prístup do rekreačnej zóny v okrsku E
- orientovať sa na formy rekreácie vychádzajúce z dlhodobej tradície v rámci VCR (napr. autokemping plus chatky, apartmánový hotel a pod.) pre stredne náročnú klientelu.
- zabezpečiť výsadbu zelene a kultiváciu ostatných plôch
- riešiť areál komplexne pre letnú rekreáciu (bazény s príslušenstvom)
- dotvoriť časť rekreačných chat v okrsku C v Merovciach, umožniť dobré dopravné napojenie na sídlo a technické zabezpečenie.

5. plochy športu a rehabilitácie

- pri ich hmotovo-priestorovom formovaní akceptovať miesto lokalizácie (jedná sa hlavne o zariadenia v blízkosti kúpeľov
- pri realizácii športového areálu v okrsku B využiť existujúce priestory a stavby pri dodržaní mierky obytných plôch v blízkosti

6. časť areálu bývalého PD v Merovciach pre výrobu a sklady

- rešpektovať merítko rodinných domov hlavne pri výškovom zónovaní
- zabezpečiť výsadbu ochrannej a izolačnej zelene okolo areálu
- dopravne bezkolízne napojenie na zbernú komunikáciu

5. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA

5.1. Regulácia dopravy a prepravných vzťahov

5.1.1. Prognóza nárastu automobilovej dopravy na ceste I/66 (E-77)

Pre prognózu nárastu intenzity dopravy na ceste I/66 použijeme celoštátne nárastové hodnoty pre cestu I. triedy:

Druh vozidla	Počet vozidiel za deň v roku				
	1995	I	2015	I	2030
Ťažké	525	1,47	770	1,38	730
Osobné	1535	2,58	3960	2,86	4390
Motorky	30	2,23	60	2,42	70
Spolu	2090		4790		5190
S/hod.	290		670		730

5.1.2. Cesta III /05162 – nárast dopravy podľa celoštátnych nárastových hodnôt pre cestu III. triedy:

Druh vozidla	Počet vozidiel za deň v roku				
	1995	I	2015	I	2030
Ťažké	182	1,00	180	1,01	190
Osobné	404	1,14	460	1,23	500
Motorky	7	1,09	10	1,18	12
Spolu	593		650		702
S/hod.	80		85		95

Zhodnotenie:

Po roku 2015 do roku 2030 je potrebné počítať s vybudovaním preložky cesty I/66 (E77) mimo intravilán obce po západnej strane, ktorá je pre výhľad Slovenskou správou ciest zaradená do siete „R“ rýchlostných komunikácií s navrhovanou kategóriou R 11,5/100, s ponechaním rezervy pre prípadnú štvorpruhovú kategóriu R 22,5/100 ako cestu E77 (európska sieť).

5.1.3. Orientačná prognóza nárastu dopravy v riešenom území mesta.

Stupeň individuálnej automobilizácie:

Rok	1997	2015
Počet obyvateľov	1600	2240
Počet os. automobilov / 1000 obyvateľov	156	286
Počet osobných áut	250	640
Stupeň automobilizácie	1:6,4	1:3,5

(Pre celoslovenský priemer sa uvažuje stupeň individuálnej automobilizácie 1:3,3 – 1:3.)

5.1.4. Nárast počtu všetkých návštevníkov v rekreačný deň do kúpeľného a rekreačného priestoru v č. mesta: (leto)

Rok 1998	5 000 osôb/deň
Rok 2015	6 000 osôb/deň
Index nárastu	1,2

Je potrebné počítať s pasantnou návštevnosťou nasledovne:

Lôžková kapacita kúpeľov pre rok 2 015 je navrhovaná na 1 000 lôžok a pre verejný cestovný ruch na 2 200 lôžok.

Počet pasantov: 6 000 – 3 200 = 2 800 osôb pasantnej návštevnosti za 1 deň.

Index rastu :
 r. 1998 1 940 osôb/deň
 r. 2015 ... 2 800 osôb/deň
 2 800 : 1 940 = 1,44

Delba dopravy predpokladaná pre obdobie roku 2 015 bude nasledovná:

Doprava hromadná autobusová12%
 Doprava hromadná železničná5%
 Doprava ostatná (pešia, bicykel, motorky)3%

Doprava individuálna: osobnými autami80%

Počet cestujúcich v dopravných prostriedkoch v špičkovej letnej návštevnosti:

Doprava autobusová	340	osôb / deň
Doprava železničná 140	osôb / deň	
Doprava individuálna	2240	osôb / deň
Doprava ostatná 80	osôb / deň	
Spolu pasantná návštevnosť	2800	osôb / deň

*(Doprava autobusmi znamená doprava SAD a zázjazdové autobusy.)

Zázjazdové autobusy a osobné autá budú odstavované na záchytných parkoviskách. Počet osobných áut pasantných návštevníkov pri priemernom obsadení 2,8 osoby na 1 osobný automobil:
 $2\,240 : 2,8 = 800$ osobných áut jednodennej špičkovej návštevnosti.

5.2. Návrh dopravného riešenia

5.2.1. Automobilová doprava – komunikácie

Napojenie riešeného územia na nadradenú dopravnú sieť.

Intenzita automobilovej dopravy na prietahu cesty I/66 dosiahne k roku 2015 a k roku 2030 nasledovné hodnoty:

r.2015 =4790 voz./deň =670 voz./hod. pri T=16%

r.2030 =5190 voz./deň =730 voz./hod. pri T=14%

Prípustná intenzita dopravy na súčasťnej komunikácii, ktorá je vybudovaná v kategórii MZ 12/50; T=16% (STN 736110)

Pre obidva dopravné smery = $500 \times 2 = 1000$ voz./hod.

Kapacita cesty I/66 kategórie MZ 12/50 bude vyhovovať intenzite premávky až do roku 2030. Vzhľadom na funkciu cesty I/66 ako cesty E-77 a jej výhľadovú kategóriu E-11,5/100 navrhujeme vybudovať preložku cesty I/66 mimo intravilán mesta a to už po roku 2015 západnou časťou katastrálneho územia. Cestu III/05162 vykrižovať mimoúrovňovo s preložkou cesty I/66, ktorá zostane ako privádzač na miestnu zbernú komunikáciu triedy B1 resp. B2 (pôvodná cesta I/66).

5.2.2. Návrh dopravného riešenia v intraviláne – funkčné triedenie komunikácií.

- Prietah cesty I/66 v zmysle STN 736110 má funkčnú triedu B1, resp. po jej preložke bude mať funkčnú triedu B2.
- Základnú dopravnú os v meste - zbernú komunikáciu funkčnej triedy B2 vzhľadom na diferenciaciu dopravy od kúpeľného územia, navrhujeme prietah mestom okolo pošty a MÚ s pokračovaním do Meroviec, kde bude cesta zakončená okružným obratiskom.
- Ostatné komunikácie vrátane západnej časti budú mať funkciu obslužnú triedy C2 a C3, kľudovú D1 a pešiu D3.
- Obslužné komunikácie funkčnej triedy C3 obsluhujúce kúpeľné objekty, priestory a príjazdy k hotelom navrhujeme s obmedzenou funkciou verejnej dopravy. Tieto komunikácie budú slúžiť len zásobovaniu objektov a pre dočasný príjazd vozidiel ubytovaných návštevníkov a pacientov. To isté platí pre budovanú a navrhovanú južnú časť rekreačného územia nad Hokovcami.
- Komunikácie funkčnej triedy D1 akou sú kľudové komunikácie, resp. tzv. obytné ulice navrhujeme pre novovytvorené ulice koncové pre IBV, resp. pre krátke spojovacie ulice HBV.
- Komunikácie funkčnej triedy D2 sú cyklistické cestičky a komunikácie triedy D3 sú chodníky a samostatné pešie cestičky.

5.2.3. Kategorizácia komunikácií. (STN 736110)

Je prevedená v zmysle STN podľa funkčného triedenia a intenzít premávky.

- Prieťah cesty I/66 zostane v kategórii MZ 12/50.
- Prieťah mestom navrhujeme v kategórii MZ 9/50, cez Merovce MZ 8/40.
- Obslužné komunikácie triedy C2 a C3 navrhujeme v kategóriách MO 8/40, MO 7/40 resp. 30, MO 5/30. Komunikácie neobostavané v kategóriách MOK 7,5/30 a MOK 4/30.

Funkčné triedenie a kategorizácia komunikácií je znázornená v grafickej prílohe dopravného riešenia.

5.2.4. Organizácia dopravy v kúpeľnom území.

Organizáciu navrhujeme nasledovne:

Komunikácie s obmedzenou dopravou budú slúžiť len zásobovaniu kúpeľného priestoru a ubytovaným pacientom, resp. iným ubytovaným návštevníkom, ktorým budú po vybavení prihlasovacích formalít a vyložení batožiny odparkované vozidlá na vyčlenené strážene kryté parkoviská. Stráženie a prevádzka parkoviska by mala byť v cene liečebného pobytu.

Obidve časti mesta, jeho centrum a kúpeľné územie navrhujeme prepojiť pešou atraktívnou cestou s predĺžením až k priestorom pošty a MÚ, južne s predĺžením k rekreačnému priestoru nad Hokovcami. Motorová doprava bude odstavovaná zásadne na strážených parkoviskách pre jednodenných pasantných návštevníkov.

V kúpeľnom území navrhujeme rekreačno-rehabilitačné cyklistické a pešie komunikácie a cestičky, ktoré budú spájať mesto – kúpeľnú časť a južnú rekreačnú časť nad Hokovcami.

5.3. Doprava statická – odstavovanie a parkovanie osobných áut.

5.3.1. Odstavovanie vozidiel pri objektoch hromadnej bytovej výstavby:

- Novonavrhovaná hromadná výstavba pred MÚ bude predstavovať 220 – 260 bytov. Pri priemernej obývanosti 3,0 – 3,5 tu bude bývať 750 – 850 obyvateľov. Pri stupni motorizácie 1:3,3 – 1:3,0 bude v lokalite potrebné odstavovať 250 – 280 osobných áut, pre ktoré bude nutné uvažovať už v príprave územného projektu odstavňé plochy vhodne umiestnené tak, aby boli v pešej dostupnosti do 100m.
- V súčasných lokalitách HBV, ktorá predstavuje 295 bytov bude nutné počítať so zväčšením počtu odstavňých plôch pri stupni motorizácie 1:3,3 na počet rovnajúci sa minimálne počtu bytov, čo je 295 áut + 0,5 x 20 = 10 áut pre slobodáreň. Minimálny počet chránených odstavňých plôch je aspoň 40 – 50% z celkového počtu áut.

5.3.2. Odstavovanie osobných áut na verejných parkoviskách – parkovanie.

Počet prichádzajúcich osobných áut – pasantov podľa kapitoly 1.3.2 bude v špičkový návštevný deň 800 áut/deň. Pre rozptyl v území uvažujeme 10% = 80 áut zaparkuje 720 áut v priebehu dňa. Vymeniteľnosť v priebehu dňa uvažujeme na 20% pre 2 autá za deň. Nutný počet parkovacích miest na záchytných parkoviskách $720 - (720 \times 0,2) = 580$ parkovacích miest.

Tento počet parkovacích miest je potrebné rozmiestniť ako verejné záchytné parkoviská. Pre hotelové a ubytovacie zariadenia je potrebné počítať pre výhľad minimálne na 4 lôžka 1 parkovacie miesto. U nových zariadení – hotelového bývania minimálne 20% z počtu odstavňých miest umiestniť v garážach (viď. STN 736110).

Orientačný počet odstavňých miest pre ubytovaných návštevníkov v hlavných ubytovacích zariadeniach:

Kúpele	1000 lôžok	400 parkovacích miest
Hotely v meste	280 lôžok	70 parkovacích miest
Ubytovanie	330 lôžok	82 parkovacích miest
–	juhovýchod nad Hokovcami.	

5.4. Verejná doprava SAD.

Mesto je napojené na 14 diaľkových a 7 regionálnych tratí SAD.

Diaľková doprava predstavuje	16 spojov/deň
Regionálna doprava predstavuje	48 spojov/deň

15 minútová odchodová špička predstavuje 4 spoje. Všetky spoje končia na zastávke pri železničnej stanici. S vzrastom počtu spojov do výhľadu je možné počítať maximálne o 5 – 10%, čo je navyše o 3 – 6 spojov hlavne pre dochádzku za pracovnými príležitosťami. Príjazd autobusov na konečnú zastávku k železničnej stanici narhujeme vylúčiť z dnešnej trasy a viesť cez mesto Dudince, okolo MÚ s odbočením k železničnej stanici so zastávkami :

1. Pri obchodnej vybavenosti
2. Pri pošte a MÚ
3. Pri železničnej stanici.

5.5. Železničná doprava – ŽSR

Vedľajšia železničná trať Šahy – Zvolen, pretínajúca východnú časť mesta nenadobudne žiadne zmeny vo výhľadovom období. Železničná trať je jednokoľajová s motorovou trakciou. Železničná stanica slúži len osobnej doprave a má dobrý stavebno-technický stav. Svojou veľkosťou vyhovuje intenzite cestujúcich. Na trati prechádza v súčasnosti nasledovný počet vlakov za deň:

Osobné	16
Nákladné	4 + 2 ruš.
Spolu	20 + 2 ruš. vlakov
Praktická priepustnosť	36 vlakov
Využitelnosť priepustnosti	K= 60%.

Tendencia železničnej dopravy má klesajúci trend. Poloha železničnej zastávky s predstaničným priestorom má dobrú náväznosť na dopravu automobilovú, autobusovú a pešiu. Dopravu železničnú použije vo všednom priemernom dni maximálne 250-300 osôb.

5.6. Ochranné pásma a vplyv dopravy na životné prostredie.

5.6.1. Ochranné pásma vyplývajúce z cestného a železničného zákona:

- § Cesta I. triedy rýchlostná – 100 metrov od osi krajnej vozovky
- § Cesta I. triedy – 50 metrov od osi vozovky
- § Cesta III. triedy – 25 metrov od osi vozovky
- § Zberná komunikácia triedy B1 – 20 metrov od osi vozovky
- § Zberná komunikácia triedy B2 – 15 metrov od osi vozovky
- § Železnica – 60 metrov od osi koľaje.

5.6.2. Ochranné cestné pásmo z hľadiska šírenia hluku automobilovej dopravy.

Na základe výhľadových intenzít automobilovej premávky je možné vypočítať hodnoty produkovaného hluku z motorovej dopravy, jeho šírenie a posúdiť s prípustnými hodnotami (vyhláška č.14 z r.1977 a č.15 z r. 1994, príloha vyhl. v čiastke 1-3/1977 Vestníka Ministerstva zdravotníctva SR).

Výpočet hluku v dB(A) prevedieme podľa „metodických pokynov pre výpočet hluku z dopravy VÚVA Brno z r.1991“.

5.6.2.1. Výpočet hlukovej intenzity z dopravy na ceste I/66 v prietahu katastrálnym územím Dudince - rok 2015.

a.) Premávka cez deň :

b.) Premávka v noci :

Pokles hluku na vzdialenosť – terén pohltivý

Deň:		Noc:	
69,5 dB (A)	7 m	60,2 dB (A)	7 m
65 dB (A)	26 m	55 dB (A)	37 m
60 dB (A)	60 m	50 dB (A)	75 m
50 dB (A)	170 m	40 dB (A)	190 m
40 dB (A)	320 m		

5.6.2.2. Výpočet hlukovej intenzity z dopravy na ceste I/66 ako E-77 k roku 2030 ako cesta R 11,5/100 s možným výhľadom štvorpruh.

a) Premávka cez deň :

b) Premávka v noci :

Pokles hluku na vzdialenosť – terén pohltivý

Deň:		Noc:	
70,7 dB (A)	7 m	61,2 dB (A)	7 m
65 dB (A)	38 m	60 dB (A)	10 m
60 dB (A)	70 m	55 dB (A)	40 m
55 dB (A)	130 m	50 dB (A)	80 m
50 dB (A)	200 m	40 dB (A)	200 m
40 dB (A)	370 m		

Uvedené hodnoty hluku šíriace sa v priestore platia, pokiaľ hluk nemá umelú resp. prirodzenú prekážku, ktorou sa pohltí. Hodnoty produkovaného hluku z automobilovej dopravy a jeho pokles so vzdialenosťou je znázornený v grafickej prílohe.

Prípustné hlukové hladiny vonkajšieho priestoru vyplývajúce z uvedenej vyhlášky a metodických pokynov :

Bývanie okolo základnej, resp. hlavnej komunikácie	60 dB(A).....	50 dB(A)
Bývanie na obytnom území	50 dB(A).....	40 dB(A)
Rekreačná a vnútrokúpeľná zóna, športoviská	45 dB(A).....	35 dB(A)

Z uvedených výpočtov a grafického znázornenia útlmu produkovaného hluku vyplýva, že preložka cesty I/66 mimo intravilán mesta Dudince bude už v roku 2015 nanajvyš nutná.

5.7. Regulatívy územného rozvoja na úseku organizácie dopravy.

- Po roku 2010 započat' s realizáciou preložky cesty I/66 mimo intravilán mesta po západnej strane riešeného územia.
- Súčasná cesta I/66 zostane vo funkcii III. triedy a v intraviláne mesta vo funkcii zbernej komunikácie triedy B2 so súčasnou kategóriou MZ 12/50.
- Zabezpečiť meranie hlukových intenzít vo výhľadovom období a navrhnuť ochranné opatrenia na jeho elimináciu.
- Cestu III/05162 zapojiť mimoúrovňove do preloženej cesty I/66 a prepojiť s mestom.
- Cestnú sieť mesta vybudovať podľa funkčného triedenia a organizáciu dopravy podriaďiť funkčnému triedeniu.
- Cieľovú dopravu do mesta a kúpeľného územia vhodne organizovať, diferencovať, rozložiť po jestvujúcej a navrhovanej cestnej sieti, aby negatívny vplyv dopravy bol čo najmenší. „Z toho dôvodu vypracovať projekt organizácie dopravy a pasport dopravného značenia“.

7. Pešiu premávku diferencovať maximálne od motorovej dopravy.
8. Zabezpečiť dostatok parkovacích plôch a parkovacích miest ako pre verejnosť, tak pre ubytovaných návštevníkov. Parkoviská vhodne rozložiť pri vstupoch do kúpeľného priestoru.
9. Záchytné parkoviská riešiť aj na juhu katastrálneho územia nad Hokovcami.
10. Povrchové úpravy peších, cyklistických a parkovacích plôch navrhovať zásadne ako dláždené.

6. NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

6.1. Vodné hospodárstvo

6.1.1. Zdroje pitnej vody

Mesto Dudince je zásobované vyhovujúcou pitnou vodou zo skupinového vodovodu, ktorého zdrojom sú vrty dostatočnej kapacity v oblasti: Dvorníky, Hontianske Tesáre, Moravce a Terany. Podľa vodohospodárskeho rozhodnutia je odber povolený v objeme 35 l.s⁻¹.

HG prieskumom predpokladané /IGHP Žilina/ využitie vrtov bolo do 80 l.s⁻¹. Skutočne odoberaná výdatnosť 35 l.s⁻¹. Využívanie zdrojov je formou priameho čerpania cez výtlačné potrubie DN 200v časti 300 mm z liatinových rúr privedené do vodojemov v Dudinciach.

Stav zdrojov prívodu je vyhovujúci aj pre ďalšie obdobie.

Podľa rozvoja a rozširovania zástavby mesta treba sa v ďalšom období usmerniť na zvýšenie odberu v súlade so zvýšenou spotrebou vody.

6.1.2. Zásobovanie pitnou vodou

Vlastné zásobovanie mesta Dudince a príslušného teritória sa uskutočňuje gravitačne z jestvujúcich vodojemov nad mestom, nasledovných objemov a výškového osadenia:

- Vodojem "1" -objem 650 m³, vodojem "2" -objem 1000 m³, výška hladiny 201.3 m.n.m., poloha križne.Vodojem "3" -400m³, výška 176 m n m , poloha -územie kúpeľov prívod je z vodojemu Križne.

Kapacity a zásoby sú pre účely mesta vyhovujúce.

Rozvodná sieť v meste je vybudovaná vo verejných komunikáciách z liatinových rúr DN 100-250 mm. Rozšírenie siete je treba uvažovať len v územiach nepokrytých jestvujúcim potrubím a v plochách novej zástavby. Pri zvýšených nárokoch na odber pitnej vody sa bude uvažovať so zdvojením prírodného vodovodného potrubia z Dvorník.

6.1.3. Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

Mestský sídelný útvar Dudince má na odvádzanie odpadových vôd („OV“) zo sociálnych zariadení teda splaškových vôd, dažďových vôd vybudovanú vo väčšine územia jednotnú kanalizáciu, ktorá je v správe Mestského úradu Dudince. Dĺžky mestskej kanalizácie sú cca 2000 m, spád 4%, DN 300 - 400mm.

Odvodnenie objektov kúpeľov je prevádzkované „STVaK“ Zvolen jestvujúcou delenou kanalizáciou splaškovou.

Trasa tejto kanalizácie je vedený pozdĺž toku Štiavnice smerom k „ČOV“. Okrem nej je dažďová voda odvádzaná oddelenou dažďovou kanalizáciou, vedenou smerom k toku Štiavnice a vyúsťovanie priamo do nej. Cez túto kanalizáciu oteká zároveň do toku aj „OV minerály“ a vyúsťovaná z kúpeľných prevádzok. Tieto kanalizácie majú malé dĺžky, lebo sú smerované od objektov najkratšími cestami do toku. Dĺžka celkom - 700 m. Dĺžka splaškovej kanalizácie kúpeľov je v cca 1900 m, DN 300-400 mm. Hlavný kanalizačný zberač musí byť v mieste letného kúpaliska situovaný pozdĺž toku Štiavnice čo najďalej od prírodného liečivého zdroja S-3 a zdrojov minerálnej vodyHVD-1, HVD-2 a S-5A, aby nedošlo k negatívnemu ovplyvneniu predmetných zdrojov. V ochrannom pásme I. stupňa prírodného liečivého zdroja nesmie byť kanalizácia odľahčená do toku Štiavnice.

Posledný úsek hlavného zberača jednotnej kanalizácie mesta, pokračuje po zaústení splaškovej kanalizácie kúpeľov ako „spoločná jednotná mestská a splašková kúpeľov“ odvádzajúca spoločne „OV“ splaškové a dažďové kanalizácie „MsÚ“ aj splaškové „OV“ z kúpeľov (prevádzkovej „STVaK“ - Zvolen) celkové odvádzané množstvo OV kanalizáciou STVaK Zvolen je 140.000 m³/rok a spoločne pokračuje do ČOV (v súčasnosti v skušobnej prevádzke) - mesta aj kúpeľov - vyprojektovanej Hydroprojektom Ostrava. Poloha ČOV je podľa výberu staveniska z r. 1979 v lokalite asi 300 m na juhovýchod od Hokoviec na ľavom brehu toku Štiavnica.

6.1.4. Technológia čistenia odpadovej vody v ČOV 2x1500 S

Čistiaci proces je založený na dokonalom primárnom predčistení a biologickom čistení nízko zaťažovanou aktiváciou s úplnou aerobnou stabilizáciou kalu. Vysoká účinnosť odstránenia organických látok pri súčasnom znížení koncentrácie všetkých zlúčenín dusíka sa dosahuje kombináciou procesov nitrifikácie a denitrifikácie.

Odpadná voda priteká z kanalizácie do objektu čerpania, odkiaľ závitové čerpadlá dopravujú vodu do objektu hrubého mechanického predčistenia, ktorý pozostáva z lapáku štrku, hustých česlí, závitovej čerpacej stanice, strojne stieraných česlí a lapáku piesku. Mechanicky predčistená odpadná voda priteká do ocelevej čerpacej nádrže. Odtiaľ je čerpaná ponornými čerpadlami do biologickej nádrže, ktorá je tvorená sústredenou štrbinovou a aktivačnou nádržou. Machanicky predčistená odpadná voda prepadá zo štrbinovej nádrže do aktivačnej nádrže rozdelennej selekciami na časť nitrifikačnú a denitrifikačnú. Z aktivačnej nádrže aktivačná

zmes odteká do dosadzovacej nádrže so stieraným kalom. Kal z dosadzovacej nádrže je recirkulovaný späť do aktivačnej nádrže. Vyčistená voda odteká hladinovým odberom z dosadzovacej nádrže cez merný žľab do recipientu.

Kalové hospodárstvo je riešené vyhnívaním surového a prebytočného kalu vo vyhnívacej časti štrbinovej nádrže a to po dobu cca 200 dní. Zariadenie je doplnené o uskladňovaciu nádrž kalu a kalové polia, kde sa kal vysuší a takýto môže použiť ako materiál na hnojenie.

Nádrže - aktivačné i dosadzovacie, ktoré sú zo smaltovaného plechu - budú zateplené, aby v zime neklesla teplota pod únosnú mieru -6°C .

Hydrotechnické údaje ČOV

Údaje o ČOV sú z projektu Hydroconsultu š.p. Bratislava, závod B. Bystrica, stredisko Zvolen, vypracovaného v období : 06-08 1990. Zásady techn. riešenia ČOV boli získané z údajov výrobcu typovej ČOV Hydrovit - 2x1500 S a sú nasledovné :

Počet "EO":	rok 2000		rok 2030	
	6 . 181		8.763	
Q_{24}	1.957,3 $\text{m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$	22,56 $\text{l} \cdot \text{s}^{-1}$	2557,15 $\text{m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$	29,68 s^{-1}
$Q_{\text{max.hod}}$	4.775,3	55,27	6235,9	72,17
$Q_{\text{min.}}$	1.333,52	15,40	1737,6	20,11
Koncentrácia znečistenia "OV"				
$\text{BSK}_5 (Q_{24})$	333,8 $\text{kg} \cdot \text{d}^{-1}$	170,7 mq^{-1}	4.73,2 $\text{kg} \cdot \text{d}^{-1}$	185,3 mq^{-1}

Posúdenie : ČOV "Hydrovit 2 x 1500 s

Prietok "OV" $Q_{\text{vypož.}} = 2.557,55 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$
 $Q_{\text{kap.}} = 3.000 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

1. Posúdenie usadzovacieho priestoru štrbinovej nádrže ("ŠN")

Obsah $V = \text{m}^3 \dots 257 \text{ m}^3$ $Q = 106 \text{ m}^3 \cdot \text{H}^{-1}$
 Plocha $F = \text{m}^2 \dots 88 \text{ m}^2$ $0,3 = \text{hydr. Účinnosť}$

Pri Q_{24} čas $T_1 = \frac{V}{Q_{24}} = \frac{257 \times 2}{106,56} \cdot 0,3 = 1,44 \text{ hod.}$

Pri Q_{max} čas $T_2 = \frac{V}{Q_{\text{max}}} = \frac{514}{259,8} \cdot 0,3 = 0,59 \text{ hod}$

2. Posúdenie plochy usadzov. Priestoru "ŠN"

$Z_1 \quad Q_{24} = \frac{Q}{F} = \frac{106,56}{88 \times 2} = 0,6$

$Z_1 \quad Q_{\text{max}} = \frac{Q}{F} = \frac{259,8}{88 \times 2} = 1,48$

3. Posúdenie vyhnívacieho priestoru "ŠN"

Obsah $V = 651 \text{ m}^3 \times 2 = 1,302 \text{ m}^3$
 $\text{BSK}_5 \text{ po hrubom prečistení} = 354,9 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$

Prebytočný kal: $354,9 \times 0,6 = 212,94 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$
 Kal uniknutý z "DN" do vyčist. Vody:

$3000 \times 0,025 = 75 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$

Produkcia kalu: $8765 \text{ EO} \times 0,04 \text{ kg EO}^{-1} \cdot \text{d}^{-1} = 350,52 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$

Celk. prod. Kalu: $212,94 + 350,52 = 563,46 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$

Pri 60,6% org. Sušiny v kale a jej vyhnit' na 50% (tj. 30,3%)

Je denná hmotnosť kalu: $563,46 \times (1 - 0,303) = 392,73 \text{ kg} \cdot \text{d}^{-1}$

Pri zahustení na 3-4% sušiny je:

Denný objem kalu: $392,72 : 35 = 11,22 \text{ m}^3/\text{deň.}$

Doba vyhňivania kalu (tj. kapacita jeho priestoru) je
 $(651 \times 2) : 11 : 22 = 1.302 : 11,22 = 116 \text{ dn}$

4. Posúdenie obsahu "AN" aktivačné nádrže

Obsah $864 \text{ m}^3 \times 2 = 1728 \text{ m}^3$

$$\text{Doba zdržania: } T = \frac{V}{Q} = \frac{1727}{106,56} = 16,22 \text{ hod.}$$

Látkové objemové zaťaženie

Deoxydačné, znečistenie BSK_5 $354,9 \text{ kg.d}^{-1}$

Koncentrácia na prítoku ČOV 185 mg.l^{-1}

Koncentrácia na prítoku do "AN".... 139 mg.l^{-1}

Látkové objemové zaťaženie:

$$354,9 : 1728 = \dots\dots\dots 0,205 \text{ kg.d}^{-1}$$

$$\underline{\text{Zaťaženie kalu LK} = 0,205 : 2 = 0,103 \text{ kg.d}^{-1}}$$

5. Dosadzovacie nádrže

$$\text{a) doba zdržania } T_1 = \frac{U}{Q_{24}} \cdot 0,8 = \frac{392,2}{106,56} \cdot 0,8 = 5,88 \text{ hod.}$$

$$\text{Pre } Q_{\text{max}} T_2 = \frac{V}{Q_{\text{max}}} \cdot 0,8 = \frac{784}{259,81} \cdot 0,8 = 2,41 \text{ hod.}$$

b) Hydraulické povrchové zaťaženie

$$Z = \frac{Q}{F}$$

$$\text{Pre } Q_{24} \quad Z_1 = \frac{106,56}{166} = 0,64 \text{ m}^3 \cdot \text{m}^{-1} \cdot \text{R}^{-1}$$

$$\text{Pre } Q_{\text{max}} \quad Z_2 = \frac{259,81}{166} = 1,56 \text{ m}^2 \cdot \text{h}^{-1}$$

6. Návrh kalových pólí

$$8763 \text{ EO} \times 0,24 \text{ m}^2 \cdot 06^{-1} = 2.103,2 \text{ m}^2$$

návrh = kalové polia . $\text{KPZ } 18 \times 16 = 108 \text{ m}^2$

$$2.103,2 : 108 = 20 \text{ ks}$$

$$\text{Objem : } 1 \text{ — KPZ} = 108 \times 0,5 = 54 \text{ m}^3$$

$$20 \text{ ks} \times 54 = 1080 \text{ m}^3$$

$$\text{Množstvo kalu/rok : } 11,22 + 365 = 4.084 \text{ m}^3$$

$$4.084 \text{ m}^3 : 1080 = 4 \text{ x do roka}$$

7. Uskladňovacia nádrž kalu

$$q \ 12,857 \text{ m} = 43 \text{ m}$$

$$\text{Množstvo kalu: } 365 \text{ dní} \times 11,22 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} = 18.148,8 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$$

$$F = 3,14 \cdot 6,428^2 = 129,74 \text{ m}^2$$

$$V = 557,89 \text{ m}^3 \text{ objem kalojemu}$$

Celková kapacita vyhňivacieho priestoru:

$$1303 + 550 = 1852 : 11,22 = 165 \text{ dn} = 2 \text{ x za rok}$$

Potreba kyslíka

$$\text{OC} = 2,5 \cdot \frac{478,2}{16,6} = 71,26 \text{ kg.h}^{-1} Q_2$$

$$= 2,5 \cdot \frac{354,9}{16,6} = 53,45 \text{ kg.h}^{-1} Q_2$$

6.1.5. Ochrana vodných zdrojov

Vodné zdroje sú spracované hydrogeologickým prieskumom, ktorý obsahoval aj stanovené ochranné pásma: Prvé a druhé " PHO ", ktoré prevádzkovateľ v zmysle prevádzkového poriadku schváleného " OHS" a odborom "ŽP-OÚ" povinne udržiava a spravuje / OS STVaK Zvolen/. Rozšírenie príde do úvahy len v prípade realizácie nových zdrojov vody !

6.1.6. Prírodné liečivé zdroje a ich ochrana

Liečivé účinky minerálnych termálnych vôd v Dudinciach sú známe od 16 storočia. Zdroje predstavovali prirodzené pramene. Hydrogeologický prieskum začiatkom 50-tych zachytil minerálne vody vrtmi. Vrt S-3 odvrtný v r.1954 do hĺbky 60,65 m je hlavným a rozhodujúcim zdrojom minerálnej vody v Dudinciach. Okamžitá maximálne výdatnosť vrtu hneď po navrtaní / cca 70-80 l.s⁻¹ / bola po ukončení prieskumu regulovaná na 17 l.s⁻¹/ Inšpektorát kúpeľov a žriedel MZ SR /. Výdatnosť vrtu však postupne klesala až na cca 7 l.s⁻¹ v roku 1996. Druhý zdroj vody tvorí vrt HVD -1 . Vrt HVD-1 sa nachádza v areáli kúpaliska a bol odvrtný do hĺbky 85 m. Je vyhlásený za prírodný liečivý zdroj (Vyhl. MZ SR č. 179/2000 Z.z.). Voda z vrtu HVD-1 má celkovú mineralizáciu 6002mg/l, teplotu 28°C, obsah CO₂ 1367 mg/l a H₂S 5,3 mg/l.

Minerálna termálna voda v Dudinciach bola vyhlásená za prírodný liečivý zdroj / par.65 Zb.zák. č.177/94 /. Voda z vrtu S-3 má obsah rozpustených pevných látok 5-6 g.l⁻¹,teplotu 27-28 °C, pestré zastúpenie iónov Na-Ca -/Mg/-HCO₃ -SO₄ /Cl/. Obsah voľného CO₂ kolíše okolo 1.4 g.l⁻¹,obsah H₂S okolo 6 mg .l⁻¹ Voda od roku 1863 vykazuje stabilitu chemického zloženia s výnimkou plynov.

Výskumné práce , ktorých cieľom bolo o.i. objasniť aj príčiny trvalého poklesu výdatnosti vrtu S-3 preukázali tesnú závislosť medzi výdatnosťou vrtu-odberom a schopnosťou horninového prostredia dopĺňať zásoby vody. Po rekonštrukcii vrtu S-3 v r.1994-95 bola hydraulickým a modelovým riešením určená optimálna výdatnosť vrtu - 6.9 l.s⁻¹ (596 m³/deň). Rovnako bola určená optimálna výdatnosť vrtu HVD -1=0,9-1,1 l.s⁻¹ (77,8-95 m³/deň). Sumárna doporučená výdatnosť vrtov S-3 a HVD -1 je 8.0 l.s⁻¹ (691,2 m³/deň). Pri spotrebe balneoterapeutických zariadení 560 m³/deň aktuálne využitie minerálnych termálnych vôd žriedlovej štruktúry v Dudinciach predstavuje 81 % .

Ochrana prírodných liečivých zdrojov sa vykonáva určením ochranných pásiem, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia zákona NR SR č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. Pre kúpele Dudince boli vyčlenené ochranné pásma 1,2, a 3 stupňa (Zák.č.277 /1994 Zb.) Ochranné pásmo 1.stupňa pokrýva výverovú oblasť minerálnych termálnych vôd.

Ochranné pásma pre prírodné liečivé zdroje v Dudinciach sú Vyhl. MZ SR č. 19/2000 U.u. určené takto :

Ochranné pásmo I. stupňa chráni výverovú oblasť, ktorú tvoria okrajové ryhy na severnom úpätí Gestenca, kde už pred navrtaním minerálnych vôd existovali prirodzené vývery.

Ochranné pásmo II. stupňa chráni akumuláciu oblasť a je spoločné pre prírodné liečivé zdroje v Dudinciach a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd v Slatine.

Ochranné pásmo III. Stupňa chráni infiltračnú oblasť a je spoločné pre prírodné a liečivé zdroje v Dudinciach a pre prírodné zdroje minerálnych stolových vôd v Santovke a Slatine.

6.2. Energetika a spoje

6.2.1. Zásobovanie elektrickou energiou

Z hľadiska plánovanej výstavby do roku 2015 je zásobovanie elektrickou energiou navrhnuté nižšie uvedeným spôsobom.

V okrsku B - Konopiská a Suché Lúky je uvažované s individuálnou bytovou výstavbou, s technickými objektmi, parkoviskami a s rekreačnou oblasťou. Toho času je tam inštalovaná stĺpová trafostanica TZ s výkonom 160 kVA. Keďže je osadená približne v ťažisku odberu, doporučujeme po konzultácii s ERZ ju rekonštruovať, resp. vybudovať novú typovú trafostanicu na výkon 400 kVA podľa toho, akým výkonom bude v dobe realizácie jestvujúca trafostanica TZ zaťažena. Nárast súčasného výkonu pre uvedenú oblasť podľa podkladov navrhovateľa činí cca 150 kW.

V okrsku A1 smerom na Pažiť je obdobne uvažované s individuálnou bytovou výstavbou, s hromadnou bytovou výstavbou, so základnou a vyššou občianskou vybavenosťou a s rekreačnou oblasťou. V blízkosti výstavby je inštalovaná jestvujúca trafostanica T2 s výkonom 400 kVA, ktorú ako murovanú doporučujeme rozšíriť o ďalší transformátor s výkonom 400 kVA, čiže uvažovať ako novú typovú murovanú trafostanicu 2x400 kVA. Ďalej je tam inštalovaná jestvujúca murovaná trafostanica T6 s výkonom 2x400 kVA, ktoré doporučujeme vymeniť za nové transformátory s výkonom 2x630 kVA. V tejto lokalite je možnosť vybudovať novú typovú trafostanicu v ťažisku odberu elektrickej energie medzi IBV a hromadnou bytovou výstavbou. Nárast súčasného výkonu pre uvedenú oblasť podľa podkladov navrhovateľa činí cca 650 kW.

V okrsku C - Merovce je uvažované s individuálnou výstavbou s technickými objektmi, s vyššou občianskou vybavenosťou a s rekreačnou oblasťou. Je tam inštalovaná jestvujúca stožiarová trafostanica TM1 s výkonom 100 kVA s stĺpová trafostanica s výkonom 400 kVA - TM2. Vzhľadom na nárast výkonu, ktorý činí 130 kW, doporučujeme rekonštrukciu trafostanice TM2 ako novú murovanú trafostanicu s výkonom 630 kVA. Zbývajúcu časť objektov je možné pokryť elektrickou energiou z rezervy trafostanice TM1.

V okrsku D, E je uvažované s vyššou občianskou vybavenosťou, s rekreačnou oblasťou a s rozšírením kúpeľov. Je tam inštalovaných viacej trafostaníc a to murovaná trafostanica T4 s výkonom 400 kVA, murovaná trafostanica T1 s výkonom 400 kVA, murovaná trafostanica T6 s výkonom 400 kVA, murovaná trafostanica T5 s výkonom 2x400 kVA a murovaná trafostanica TB (BUČINA) s výkonom 2x630 kVA. Vzhľadom na nárast výkonu, ktorý činí cca 160 kW, doporučujeme trafostanicu T4 - 400 kVA ponechať v pôvodnom stave a previesť rekonštrukciou TV (vodáreň) z výkonu 100 kVA na výkon 400 kVA. Zbývajúcu časť objektov je možné pokryť elektrickou energiou z rezervy trafostanice T5.

Ako už bolo uvedené, z pohľadu zabezpečenia bezporuchovej dodávky elektrickej energie je jestvujúce zásobovanie výhľadovo nevyhovujúce. Vzďialenosť napájacieho bodu VVN a vyťaženosť jestvujúceho VN vedenia v smere od Krupiny neumožňuje racionálne zabezpečiť zvýšené nároky na dodávku energie. Podrobnosti sú uvedené v prieskumoch a rozboroch a je potrebné, aby sa k tomuto problému vyjadril príslušný energetický rozvodný závod.

6.2.2. Pošty a telekomunikácie

Trasa diaľkových telekomunikačných káblov bola zakreslená do situácie územného plánu už v rámci prieskumov a rozborov. V rámci predpokladaného rozvoja telekomunikačných zariadení nie sú požadované ďalšie navyše priestory a plochy pre uvažovanú výstavbu do roku 2015. Súčasťou rozvoja bude rekonštrukcia jestvujúcich slaboprúdových káblov za káble optické a ďalej bude rekonštruovaná analógová telefónna ústredňa za novú digitálnu ústredňu. Tým bude zároveň pokrytá požiadavka na zvýšený počet štátnych telefónnych liniek (max. o 300) z dôvodov výstavby bytov a z dôvodov rozšírenia základnej a vyššej občianskej vybavenosti. V rámci územného plánu sa uvažuje s rozšírením ďalších slaboprúdových sietí, ako je prenos televízneho signálu, rozhlasového signálu, počítačovej siete, zabezpečovacích zariadení a podobne. Rozsah týchto sietí bude bližšie špecifikovaný v ďalšom projekčnom stupni.

6.3. Zásobovanie plynom

6.3.1. Základné údaje a koncepcia zásobovania

Zásobovanie sídla zemným plynom je z VTL plynovodu DN 700 PN 64 samostatnou prípojkou DN 200 PN 64, ktorá končí v regulačnej stanici RS 5 800.

Regulačná stanica je dvojstupňová s dvoma výstupmi s rôznymi tlakmi.

- strednotlaký výstup s pretlakom 100 kPa slúži pre plynifikáciu sídelného útvaru Dudince, Merovce a Hontianske Moravce. Hlavné zásobovacie potrubie do RS je DN 200 PN 1. Vlastná rozvodná sieť je z rúr oceľových DN 80 - 200mm.

- strednotlaký výstup s pretlakom 25 kPa zabezpečuje plynifikáciu centrálnej výhrevne.

Zemný plyn je využívaný na vykurovanie, varenie a prípravu TÚV.

V rámci rozvoja obce sa počíta s nasledovnou výstavbou:

1. okrsok A2 -18.triedna Základná škola Dudince (spracovaná štúdiá)
2. okrsok A1-Centrum 220m - 260 bytov (hromadná výstavba)
3. okrsok B - Staré Dudince 2 - 10 rod. domov
4. okrsok A 2 - Pri škole 35 rod. domov
5. okrsok C -Merovce - 16 rod. domov
6. okrsok E – športovo-rekreačný areál (kemping, kúpalisko a i.)

6.3.2. Bilancia potreby plynu:

1. Základná škola		
Hodinová potreba plynu	240	m^3h^{-1}
Ročná potreba plynu	329	tis. m^3r^{-1}
2. KBV —A1, 220 — 260 BJ		
Hodinová potreba plynu	265	m^3h^{-1}
Ročná potreba plynu	454	tis. m^3h^{-1}
3. IBV — Staré Dudince, 10 rodinných domov		
Hodinová potreba plynu	24	m^3h^{-1}
Ročná potreba plynu	50	tis. m^3h^{-1}
4. IBV — A2 , 35 rodinných domov		
Hodinová potreba plynu	84	m^3h^{-1}
Ročná potreba plynu	175	tis. m^3r^{-1}
5. IBV — Merovce , 16 rodinných domov		

Hodinová potreba plynu	38 m ³ h ⁻¹
Ročná potreba plynu	80 tis.m ³ r ⁻¹

6. Športovo-rekreačný areál - E

Hodinová potreba plynu	41 m ³ h ⁻¹
Ročná potreba plynu	48 tis.m ³ r ⁻¹

Potreba plynu pre vybavenosť

Hodinová potreba	:	$Q_h = 281 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
Ročná potreba	:	$Q_r = 410 \text{ tis.m}^3\text{r}^{-1}$

Potreba plynu pre obyvateľstvo

Hodinová potreba	:	$Q_h = 455 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
Ročná potreba	:	$Q_r = 853 \text{ tis.m}^3\text{r}^{-1}$

Celková potreba plynu pre sídelný útvar Dudince po jeho dobudovaní

A - Jestvujúci stav	:	$Q_h = 4\,038 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
		$Q_r = 8\,332 \text{ tis.m}^3\text{r}^{-1}$

B - Výhľad	:	$Q_h = 736 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
		$Q_r = 1\,263 \text{ tis.m}^3\text{r}^{-1}$

Spolu :

Hodinová potreba	$Q_h = 4\,774 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
Ročná potreba	$Q_r = 9\,595 \text{ tis.m}^3\text{r}^{-1}$

Potrebné množstvo plynu pre sídelný útvar bude zabezpečené z jestvujúcej regulačnej stanice VTL/STL RS 5 800 a jestvujúceho rozvodu plynu DN 80 — 200 . Rozšírenie STL plynovodnej siete k navrhovaným miestam odberu bude rúrami z lineárneho polyetylénu IPE DN 80 — 100 .

6.4. Zásobovanie teplom.6.4.1. Základné údaje a koncepcia zásobovania

Sídelný útvar Dudince je z hľadiska STN O6 O21O situovaný v oblasti s najnižšou vonkajšou výpočtovou teplotou -15°C. Z hľadiska rýchlosti vetra je normálnou krajinou. Teplo v tejto časti je spotrebúvané hlavne na pokrytie transmisných tepelných strát obvodovým plášťom budov, infiltráciou, na ohrev vetracieho vzduchu (nútené vetranie) a ohrev teplej úžitkovej vody (TUV). V tejto dokumentácii bolo pri uvažovaní veľkosti potrieb a spotrieb tepla uvažované, že pri ďalšej novej výstavbe budú rešpektované požiadavky STN 73 O54O na tepelnotechnické vlastnosti stavebných konštrukcií.

Ako palivo je v celom sídelnom útvare Dudince použitý zemný plyn. Prakticky, okrem kúpeľného areálu, kde je pre tento areál v prevádzke centrálna kotolňa a kotolne K1, slúžiacej na vykurovanie 177 b.j. SBDO, obchodu Jednota a slobodárne, sú ostatné objekty zásobované teplom z objektových (domových) kotolní. Ako tepelné médium bude navrhnutá teplá voda, regulovaná podľa vnútornej a vonkajšej teploty, taktiež budú použité termostatické ventily. Ohrev TUV bude v rodinných domoch v zásobníkoch, ktoré sú súčasťou kotla, v ostatných objektoch v samostatných zásobníkových ohrievačoch prípadne s kombináciou s rýchloohrievačmi.

V budúcnosti je výhľadovo uvažované s výstavbou nasledujúcich stavieb:

1. okrsok A2 -18.triedna Základná škola Dudince (spracovaná štúdia)
2. okrsok A1-Centrum 22Om - 26O bytov (hromadná výstavba)
3. okrsok B - Staré Dudince 2 - 1O rod. domov
4. okrsok A 2 - Pri škole 35 rod. domov
5. okrsok C -Merovce - 16 rod. domov
6. okrsok E – športovo-rekreačný areál (kemping, kúpalisko a i.)

6.4.2. Potreby a spotreby tepla:

1. A2 -18 triedna Základná škola Dudince.

Výkon kotolne 1,7 MW

Hodinová potreba plynu $200 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla $2.700 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $9.716 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu $329.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

Kotolňa slúži na vykurovanie, ohrev vetracieho vzduchu, ohrev TUV a ohrev vody pre plavecký bazén školy. Údaje sú prevzaté z podkladov pre územné rozhodnutie.

2. A1- 220- 260 bytov v hromadnej výstavbe

Potreba tepla - výkon kotolne 1,82 MW

Hodinová potreba plynu $213 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla $3.378 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $12.160 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu $454.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

Pri spracovávaní projektovej dokumentácie týchto stavieb je vhodné uvažovať o možnosti použitia samostatnej kotolne pre každý objekt a prípadne jej umiestnenia na streche objektu. Ušetrí sa tým priestor v spodnej časti objektu a komín v celej výške objektu. Pri použití objektivej kotolne sa ušetrí plocha a výstavba samostatného objektu a vonkajšieho rozvodu tepla. Každý dom si bude obhospodarovať svoju kotolňu a regulovať spotrebu tepla podľa svojich úvah.

Každý rodinný dom bude mať svoju kotolňu s ohrievačom TUV, zemný plyn - nízkotlak. Vykurovací systém podľa voľby majiteľa domu (telesami, podlahové, kombinované, rozvody ÚK z PE trubiék v podlahe, v sokli a p.). Podľa možnosti je možné uvažovať s čiastočným ohrevom TUV (hlavne v lete) solárnymi panelmi. Toto platí i pre ostatné rodinné domy uvedené nižšie.

3. B - Staré Dudince 10 rodinných domov.

Potreba tepla spolu 200 kW

Hodinová potreba plynu spolu $24 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla spolu $371 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $1.336 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu spolu $50.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

4. A2 - 35 rodinných domov.

Potreba tepla spolu 700 kW

Hodinová potreba plynu spolu $84 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla $1.299 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $4.677 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu spolu $175.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

5. C - Merovce - 16 rodinných domov.

Potreba tepla spolu 320 kW

Hodinová potreba plynu spolu $38 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla $594 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $2.138 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu spolu $80.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

6. E – Športovo-rekreačný areál.

Tento areál bude slúžiť pre rekreačných návštevníkov Dudinciev hlavne v letnom období. Areál bude vybavený potrebným vybavením ako bazén s príslušenstvom, reštaurácie, predajne, bufety a ostatné služby pre návštevníkov. Predpokladá sa prevádzka hlavne v letnom - mimovykurovacom období. Spotreba tepla sa predpokladá hlavne na prípravu TUV, prípadne pre varenie v stravovacích zariadeniach.

Odhad potrebného tepelného výkonu 350 kW

Hodinová spotreba plynu $41 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$

Ročná spotreba tepla-odhad $333 \text{ MWh} \cdot \text{r}^{-1}$ $1.200 \text{ GJ} \cdot \text{r}^{-1}$

Ročná spotreba plynu $48.000 \text{ m}^3 \cdot \text{r}^{-1}$

V zmysle NV SR č. 92/1996 Z.z. jako vykonávacieho predpisu zákona č. 309/1991 Zb. o ovzduší v znení neskorších predpisov budú novonavrhované kotolne kategorizované ako nové zdroje znečistenia ovzdušia. Pri projektovej príprave týchto stavieb musí nový zdroj znečistenia spĺňať podmienky v zmysle NV SR č. 92/1996 Z.z. a zároveň náklady na vykonávanie stanovených podmienok musia byť zahrnuté v kapitálových nákladoch príslušných stavieb.

6.5. Návrh hospodárenia s odpadom

V zmysle zákona č. 238/91 Zb. o odpadoch má mesto Dudince spracovaný vlastný program odpadového hospodárstva, na základe ktorého sa pracuje v sídle s TKO, program je spracovaný v súčinnosti s záujmami okolitých obcí združených v združení HONT v oblasti odpadového hospodárstva. V sídle je zabezpečený zber TKO a jeho odvoz na skládku v Šudinciach, je prevádzkovateľom skládky TKO „Dlhé Hoňaje“ k.ú. Hontianske Tesáre, ktorú prevádzkuje za osobitných podmienok. Prevádzkovanie tejto skládky je časovo obmedzené za podmienky, že sa budú plniť termíny osobitných podmienok Rozhodnutia OÚ v Krupine, odbor ŽP.

V nasledujúcom období sa uvažuje s postupným zavedením separácie druhotných odpadových surovín v domácnostiach a ich odvoz na opätovné spracovanie a odvoz odpadov na riadenú skládku. Je nutné vytvoriť zberné miesta pre problémové látky ako sú autobatérie, lieky, agrochemikálie a pod a ich odvoz do zneškodňovacích zariadení.

ÚPN VÚC obsahujú zásady riešenia odpadového hospodárstva v regionálnom merítku, z krátkodobých opatrení dotýkajúcich sa aj sídla Dudince je vybudovanie regionálnej skládky 3. stavebnej triedy v Šudinciach, kde sa budú uskladňovať nevyužiteľné komunálne odpady, v ďalšej fáze sa jedná o jej sanáciu a rekultiváciu.

7. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA

7.1. Zhodnotenie krajinnno-ekologických vstupov pre spracovanie miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) sídla Dudince.

7.1.1. Stratégia trvale udržateľného rozvoja

Slovensko akceptuje princípy Stratégie trvalo udržateľného rozvoja (TUR), ktorá je sformulovaná na celosvetovej úrovni s cieľom zabezpečenia trvalo udržateľného života ľudstva. Trvalo udržateľný rozvoj (TUR) ako nadradený celospoločenský cieľ s prioritou starostlivosti o životné prostredie môže byť uskutočnený prostredníctvom nástrojov územného plánovania. Preto sa základné tézy TUR premietajú aj do úrovne riešenia krajinnno-ekologickej problematiky Územného plánu sídelného útvaru Dudince (ÚPN - obce Dudince).

Aplikácia týchto princípov s konečným cieľom vytvárania podmienok pre súčasne trvalý rozvoj civilizácie aj trvalé zachovanie života, resp. sústavné zlepšovanie podmienok a kvality života ľudí pri udržaní ľudských aktivít v medziach únosnosti Zeme, predstavuje nasledovný komplex zásad:

- zachovať špecifickosť prírodného prostredia a biodiverzitu flóry a fauny ako súčasť prírodného dedičstva
- zachovať a ďalej budovať územný systém ekologickej stability
- systémom zákonných noriem na ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia neustále zlepšovať hygienickú kvalitu života
- hospodárske využitie územia a prírodných zdrojov zosúladiť s požiadavkami na ochranu prírody a zároveň odstraňovať negatívne dopady hospodárskej činnosti
- rešpektovať environmentálne požiadavky pri využití územia na rekreáciu
- uplatňovaním vodohospodárskych opatrení upevňovať nezameniteľný význam vody v komplexe životného prostredia
- znižovať energetickú náročnosť ľudských aktivít, využívať alternatívne zdroje energie
- tieto ekologické strategické ciele zosúladiť a koordinovať s civilizačnými strategickými cieľmi.
- pôsobiť na úseku environmentálnej výchovy obyvateľstva, podporovať mimovládne formy aktivít na úseku ochrany a tvorby životného prostredia
- budovať komplexný informačný systém o stave životného prostredia za spolupráce štátneho i súkromného sektoru s prepojením na celoštátny informačný systém.

Tieto všeobecné zásady sa musia odraziť v návrhu ÚPN-obce Dudince v komplexe jednotlivých konkrétnych územnoplánovacích opatrení. Pri ich formulovaní sa musia rešpektovať a uplatňovať taktiež platné legislatívne normy - najmä:

- zákon č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov
- vyhláška č. 84/1976 Zb. o zabezpečovaní územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácii v znení jej noviel
- zákon NR SR č.287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- zákon č.17/1992 Zb. o životnom prostredí
- zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.
- zákon č. 307/1992 Zb. o ochrane PPF v znení zákona č. 83/2000 Z.z.

7.1.2. Filozofia spracovania úlohy

Udržanie ekologickej stability na Zemi je základnou nevyhnutnou podmienkou princípu trvale udržateľného rozvoja. Účelom dokumentov ÚSES je stanoviť celoplošný systém obhospodarovania krajiny s cieľom zachovať, udržať, alebo vytvárať stabilitu krajinného systému. Konkrétne to znamená ochranu a vytvorenie podmienok pre existenciu a rozvoj genofondu (najmä ohrozeného), zachovanie biodiverzity, blokovanie rozvoja negatívnych procesov a podporovanie rozvoja prirodzených (samoregulačných) procesov. Zhodnotenie krajinnno-ekologických vstupov pre riešenie ÚPN obce Dudince predstavuje základné zhodnotenie východiskového stavu riešeného územia s cieľom stanoviť základné regulatívy a obmedzenia pre realizáciu zámerov vyplývajúcich z návrhu ÚPN obce a sformulovať základné odporúčania pre riešenie jednotlivých problémových okruhov ÚPN obce. Tieto odporúčania sú uvedené vždy v závere jednotlivých kapitol. Podľa možností obstarávateľa by mali jednotlivé oblasti byť doplnené a spresňované, či už na úrovni komplexného MÚSES ako dokumentu ochrany prírody a krajiny pre celé katastrálne územie alebo iných čiastkových dokumentácií týkajúcich sa predovšetkým zelene sídelnej (generel zelene, projekt rekonštrukcie kúpeľného parku a lesoparku a pod.).

Hlavný stret záujmov v riešenom území spočíva v spoločnom tlaku na plochy v území zo strany poľnohospodárstva a osídlenia na jednej strane a z rozvoja rekreačno-kúpeľného komplexu s požiadavkou na jeho celoročné využívanie, a to s prihliadnutím na kultúrno-historické a prírodno-krajinárske hodnoty širšieho okolia.

7.1.3. Použitá metodika

Pre spracovanie riešenej problematiky sú primerane použité:

- metodické pokyny na vypracovanie dokumentov územného systému ekologickej stability (MŽP SR, 1993)
- metodika LANDEP (metodika krajinnno-ekologického plánovania, ÚKE SAV, 1986).
- čiastkové metodiky pre:
 - hodnotenie reprezentatívnych potenciálnych geoeosystémov - na základe syntézy geomorfologického a geobotanického členenia
 - hodnotenie ekologicky významných segmentov - z podkladov orgánov ochrany prírody a rozborom druhotnej krajinnnej štruktúry na základe vlastného terénneho prieskumu
 - hodnotenie abiokomplexov - hodnotením dostupných morfologických a pedologických charakteristík
 - hodnotenie stresových faktorov - údaje štátnej správy (odbor ŽP) a SAŽP, terénny prieskum
 - hodnotenie bioty - údaje štátnej správy (odbor ŽP) a SAŽP, terénny prieskum
 - súčasná krajinná štruktúra a inventarizácia a typizácia štruktúr nelesnej stromovej a krovinej vegetácie (NSKV) - s využitím dostupných mapových a iných podkladov a terénnym zisťovaním

Osnova úlohy je oproti pôvodným metodickým pokynom primerane upravená a miera detailnosti hodnotenia jednotlivých javov je úmerná požadovaným cieľom úlohy, nakoľko vypracovaný materiál nenahradzuje dokument MÚSES v rozsahu dokumentácie ochrany prírody a krajiny. Obstaranie takéhoto dokumentu v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 218/1998 Z.z. je v kompetencii príslušného okresného úradu.

7.1.4. Použitý podklady a zdroj údajov

- topografické a účelové mapy
- vlastný terénny prieskum
- dostupná odborná literatúra
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Zvolen (spracovateľ SAŽP - OP Banská Bystrica, 1995)
- ÚPN-VÚC okresov Banská Bystrica a Zvolen (spracovateľ URBANIA Banská Bystrica, 1996)
- ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja (spracovateľ URKEA Banská Bystrica, 1997)

7.2. Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie je vymedzené hranicami katastrálneho územia mesta Dudince a katastrálneho územia sídla Merovce, spolu je to cca 685 ha.

7.3. Primárna krajinná štruktúra (prvotná krajinná štruktúra, PKŠ)

Primárna krajinná štruktúra krajiny je tvorená súborom pôvodných prvkov systému a ich vzťahov, ktoré slúžia ako základňa rozvoja ostatných štruktúr. Základné hodnotené prvky sú:

- horninový podklad a substrát
- pôdy
- klíma
- hydrogeológia
- pôvodná prirodzená vegetácia a živočíšstvo

7.3.1. Abiokomplex

Vlastnosti abiotických zložiek krajinného systému tvoria základnú bázu pre hodnotenie jeho ekologickej stability. Abiotický komplex je primárnym determinantom spôsobu využívania krajiny. Prostredníctvom interakcií s biotickým komplexom ako aj prostredníctvom množstva zložitých interakcií so sociálnym systémom usmerňuje procesy v krajinnom systéme, pričom zároveň je sám spomenutými subsystémami ovplyvňovaný a modifikovaný.

V rámci obmedzených časových a finančných možností je prevedené iba základné zhodnotenie abiokomplexov. Podrobnejšie sú opísané v kapitole Geologické pomery územia.

7.3.1.1. Reliéf

Reliéf je jedným z diferenciačných faktorov krajiny. Reliéf zásadne ovplyvňuje horizontálny aj vertikálny tok hmoty, energie a informácie, tvorí hlavné bariéry a obmedzenia pre rozvoj hospodárskej činnosti človeka.

Z hľadiska geomorfologického členenia Slovenskej republiky (Mazúr, Lukniš, 1978) je riešené územie zaradené v sústave geomorfologických celkov nasledovne:

1. Subprovincia *Vnútoré Západné Karpaty*

Oblasť *Slovenské stredohorie*

Celok *Krupinská planina*

2. Subprovincia *Malá Dunajská kotlina*

Oblasť Podunajská nížina
Celok Podunajská pahorkatina
Oddiel Ipeľská pahorkatina

Riešené územie sa nachádza na rozhraní dvoch geomorfologických jednotiek:

- **Krupinská planina** je tvorená terciérnymi vulkanosedimentárnymi formáciami. Dominantným typom hornín sú rôzne druhy vulkanoklastík (tufy, tufity andezitov). Samotné andezity sú zastúpené okrajovo (dajky) a sú mladšie než vulkanoklastiká. Krupinská planina predstavuje sopečné predhorie Štiavnických vrchov a Javoria. Má ráz mierne sklonenej úpätnej plošiny. Skláňa sa pozvoľna k juhu, juhozápadu a juhovýchodu. Na zlomoch toky vymodelovali doliny, ktoré sú hlboké aj nad 200 m. Stredná časť je rozrezaná na vrchovinu a západná má charakter tabuľovej pahorkatiny. S nadmorskou výškou 300-800 m n.m. sa radí medzi nízke vysočiny.
- **Ipeľská pahorkatina** nadväzuje na západný okraj Krupinskej planiny. Reliéf terénu má charakter nížinnej pahorkatiny a zvlnenej roviny, prechádzajúcej do úzkej poriečnej nivy riečky Štiavnica. Najnižšia nadmorská výška je v južnom cípe okresu, práve pod sídlom Dudince (136 m n.m.) Geologicky je budovaná terciérnymi sedimentami. Litologická náplň je determinovaná okolitými neovulkanickými komplexami na severe.

7.3.1.2. Substrát

Pod pojmom substrát rozumieme účelovo najvrchnejšiu časť litosféry, a to kvartérnogeologické uloženiny a zvetraliny hornín staršieho veku. Táto vrstva odráža dlhodobý vzájomný vplyv všetkých ostatných zložiek krajiny a zároveň v rozhodujúcej miere ovplyvňuje hospodársku využiteľnosť krajiny.

Z tohoto hľadiska najvýznamnejšími parametrickými vlastnosťami substrátu sú:

- súdržnosť hornín,
- textúra a štruktúra (kamenitosť, štrkovitosť, zrnitosť zvetralín a sedimentov),
- zvodnenie a priepustnosť,
- geomorfologická hodnota (odolnosť proti zvetrávaniu),
- fyzikálno - chemický charakter (základný chemizmus),
- poloha z hľadiska eróznej základne (alúvia až delúvia).

Podľa regionálneho geologického členenia Západných Karpát je riešené územie budované sedimentami neogénu a kvartéru.

7.3.1.3. Pôdy

v záujmovom území sa podľa podkladovej mapy BPEJ (bonitované pôdno-ekologické jednotky) vyskytujú nasledovné pôdne subtypy:

- **nívné pôdy** (fluvizeme) nerozlíšené
Pôdy tejto asociácie sa nachádzajú pozdĺž toku Štiavnica.
- **nívné pôdy a lužné pôdy glejové** (fluvizeme a čiernice glejové)
Fluvizeme glejové sa vyskytujú hlavne v nive toku Štiavnica.
- **illimerizované pôdy** (luzizeme) a **hnedozeme illimerizované** (hnedozeme luzizemné)
Vyskytujú sa na okrajoch nížin, v pahorkatinách a kotlinách. Nachádzajú sa v rovinatých častiach i na miernych svahoch na sprašových pokryvoch v nadmorskej výške od 200 do 300 m n.m.
- **hnedé pôdy nasýtené až nenasýtené** (kambizeme)
Pôdy tejto asociácie sú plošne najrozsiahlejšie aj z hľadiska širších regionálnych vzťahov. Kambizeme sa nachádzajú prevažne na výlevných neutrálnych horninách (andezity a tufy).
- **rendziny až rendziny hnedé** (kambizeme rendzinové)
Rendziny sa vyvinuli na karbonátových horninách. Vyskytujú sa v členitejších formách reliéfu. Kambizem rendzinová vznikla z rendziny typickej v humidnejších podmienkach po odvápnení (vyplavení karbonátov). V profile dochádza k zvetrávaniu, procesu hnednutia a tvorbe ílu. Plošne malé zastúpenie je lokalizované južne pri obci Merovce.

7.3.1.4. Klíma

Popisované územie je z hľadiska klímy zaradené nasledovne:

- **teplá klimatická oblasť (A)** s priemernou ročnou teplotou 7-8⁰C, okrsok teplý, mierne suchý, s miernou a krátkou zimou. Je to klíma nížinného typu prevažne teplá, s miernou inverziou teplôt, suchá až mierne suchá. Základné klimatické charakteristiky sú bližšie spracované v kapitole Geologické pomery územia.

7.3.1.5. Hydrológia

Riešené územie patrí do povodia rieky Ipeľ. Vodný tok Štiavnica tvorí pravostranný prítok Ipľa. Riečna sústava v povodí Ipľa je málo rozvinutá, perovitá. Prakticky všetky toky tečú smerom sever-juh, čo má význam pri prenikaní teplomilných druhov smerom severným.

V riešenom území je významným fenoménom výskyt prírodne liečivých a minerálnych. Na ochranu zdroja termálnych minerálnych vôd bolo vytýčené ochranné pásmo, ktoré zahŕňa celé riešené územie.

7.3.2. Biotický komplex

7.3.2.1 Geobotanická charakteristika

Podľa rekonštrukčnej vegetačnej mapy (Michalko a kol. (1986), boli v riešenom území zastúpené nasledovné fytoocenologické jednotky:

- U** - Lužné lesy nížinné
(podzväz *Ulmenion* Oberd.1953)
- C** - Dubovo - hrabové lesy karpatské
(podzväz *Carici pilosae - Carpinenion betuli* J. et M. Michalko)
- Qc** - Dubovo-cerové lesy
(asociácia *Quercetum petraeae cerris* Soó 1957 s.l.)
- AQ** - Dubové xerotermofilné lesy ponticko-panónske
(*Aceri - Quercion* Zólyomi et Jakucs 1957).

- **Lužné lesy nížinné** podzväz *Ulmenion* Oberd.1953
Uvedená jednotka zahŕňa podmáčané lesy na alúviách vodných tokov na relatívne suchších vyššie situovaných stanovištiach najmä v teplejších oblastiach pahorkatín. Na skúmanom území boli lužné nížinné lesy zastúpené hlavne v údolí riečky Štiavnice.
- **Dubovo - hrabové lesy karpatské** podzväz *Carici pilosae - Carpinenion betuli* J.et.M.Michalko
Plošne najrozšírenejšie zmiešané listnaté lesy na Slovensku v dubovom vegetačnom stupni. Platí to i pre opisované územie, v ktorom uvedená fytoocenologická jednotka pôvodne vyplňala podstatnú časť.
- **Dubovo - cerové lesy** *Quercion petraeae cerris* Soó 1957 s.l.
Uvedená skupina lesných fytoceóz reprezentuje suchu a teplomilné lesy rozšírené na alkalickom podloží. V skúmanom území tvoria plošne menšie fragmenty.
- **Dubové xerotermofilné lesy ponticko-panónske** (*Aceri - Quercion* Zólyomi et Jakucs 1957).
Zaberajú teplé polohy a južne exponované svahy. Floristicky sú veľmi pestré a druhovo bohaté s druhmi lesostepného charakteru. Do riešeného územia zasahujú iba okrajovo na jeho južnej hranici.

7.3.2.2. Porovnanie potenciálnej vegetácie s reálnou vegetáciou

Reálny stav vegetácie v riešenom území vyjadruje priemet súčasnej krajinej štruktúry do rekonštrukčnej geobotanickej mapy Slovenska. Na základe porovnania uvedených podkladov má reálna vegetácia v území nasledovný charakter a zastúpenie:

Následkom vodohospodárskych aktivít najmä v 60 - tých a 70 - tých rokoch, ale i v dôsledku veľkoplošnej poľnohospodárskej veľkovýroby utrpeli na svojej rozlohe, ale i charakteristických vlastnostiach (floristickom zložení, štruktúre, pôvodnom ráze) z lesných fytoceóz najmä nížinné lužné lesy. Fragmenty týchto fytoceóz dnes predstavuje len líniová zeleň pozdĺž toku Štiavnica, aj to v pozmenenom zložení. Z charakteristických druhov pre tieto spoločenstvá zostali v pobrežnej vegetácii len *dub letný* (ojedinele), *jaseň štíhly* (sporadicky), *čremcha obyčajná*, *javor poľný* a niektorí predstavitelia mäkkých lužných lesov ako *topol čierny*, *jelša lepkavá* a z *vrb krehká*, *trojtyčinková* a *biela*. V krovinej etáži sa uplatňujú hlavne *svib krvavý*, *bršlen európsky*, prípadne *javor poľný*. Bylinné poschodie tvoria druhy vlhkomilné, nitrofilné, z ktorých je možné uviesť napríklad *kuklík mestský*, *kozonoha hostcova*, *zádušník brečtanovitý*, *ostružina ožina*, *příhľava dvojdomá* a ďalšie.

Dubovo - hrabové lesy karpatské podzväzu *Carici pilosae - Carpinetum betuli* J. et M. Michalko, hoci v súčasnosti nedosahujú pôvodnú rozlohu a zastúpenie, ešte i dnes reprezentujú jednu z početných skupín zmiešaných listnatých lesov, s ťažiskom zastúpenia práve vo fytogeografickom okrese Krupinská planina. Dubovo-hrabové lesy, nakoľko osídľovali i kotliny, utrpeli v dôsledku poľnohospodárskych aktivít človeka, hlavne v súvislosti s rozširovaním ornej pôdy a TTP. Časť porastov na svahoch podľahla pri získavaní lúk a pasienkov, časť hlavne s vyšším podielom duba v poraste bola vyťažená. Obnova nebola v tejto časti orientovaná na pôvodné zloženie, ale tieto porasty boli nahradené monokultúrou agáta bieleho.

Ďalšie skupiny dubových lesov, tzn. dubovo - cerové a dubové xerotermofilné lesy ponticko-panónske boli podľa Rekonštrukčnej geobotanickej mapy Slovenska (Michalko a kol. 1986) zastúpené len fragmentárne.

7.3.2.3. Charakteristika živočíšstva

Fauna v záujmovom území sa vyznačuje výskytom všeobecne známych prvkoch pozmenenej krajiny. Vzhľadom na charakter využitia územia (rekreácia, poľnohospodárstvo) nie je zaznamenaný väčší výskyt pôvodných zachovaných zoocenóz.

7.4. Sekundárna krajinná štruktúra (súčasná krajinná štruktúra, SKŠ)

Sekundárna krajinná štruktúra predstavuje súbor prvkov a zložiek krajiny, ktoré v súčasnosti vyplňujú zemský povrch. Skladajú sa zo súborov človekom ovplyvnených prirodzených a človekom čiastočne alebo úplne pozmenených dynamických systémov a novovytvorených umelých prvkov a zložiek. Druhotná štruktúra krajiny ako viditeľná povrchová časť geosystémov je hlavným cieľom zmien krajinného prostredia a z fyziognomicko-ekologického pohľadu ju tvoria nasledovné hodnotené skupiny prvkov a zložiek :

- lesy a nelesná stromová a krovinná vegetácia (NSKV)
- trvalé trávnaté porasty
- poľnohospodárske kultúry a orná pôda
- skaly a surový substrát

- vodné toky a plochy
- transportné línie, objekty a vedenia
- výrobné útvary
- sídelné útvary a rekreácia

7.5. Terciárna štruktúra krajiny (TKŠ)

Terciárna krajinná štruktúra je tvorená prvkami a zložkami socioekonomickej sféry, ktoré predstavujú nároky jednotlivých odvetví na krajinu, odvíjajú sa z prvej a druhej krajinné štruktúry a sú mapovateľné:

- záujmy ochrany prírodných zdrojov
- záujmy rozvoja výrobných odvetví
- záujmy bývania a rekreácie.

Tieto tzv. socioekonomické javy, nazývané tiež stresové prvky pôsobia v území ako potenciálne bariérové prvky ohrozujúce, resp. obmedzujúce tvorbu územného systému ekologickej stability. Ich pôsobenie je možné diferencovať podľa intenzity, plošného záberu a stupňa vplyvu na krajinu ako:

- jadrá (miesta, v ktorých nastala koncentrácia viacerých ohrozujúcich javov)
- línie (najintenzívnejšie zaťažené líniové prvky v krajine)
- plochy (územia s veľkoplošným pôsobením ohrozujúcich faktorov)

Podľa oblasti vzniku a pôsobenia sú najvýznamnejšie stresové javy :

- priemyslu a dopravy
- súvisiace s poľnohospodárstvom, lesným a vodným hospodárstvom
- súvisiace s rekreáciou
- súvisiace s osídlením

V riešenom území prevládajú nasledovné stresové javy:

- poľnohospodárska veľkovýroba (chemizácia výrobného procesu, hnojenie, odstránenie rozptýlenej zelene v krajine)
- rekreácia (areál kúpeľov)
- doprava

Jednotlivé javy a prvky vyjadrujúce základné charakteristiky primárnej, sekundárnej a terciárnej krajinné štruktúry sú mapovateľné a sú zachytené v grafickej prílohe (M 1:10000).

7.6. Priemet kostry RÚSES do riešeného územia

Za základné prvky kostry ÚSES sa považujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

- **Biocentrum** predstavuje ekosystém alebo skupinu ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Biocentrum regionálneho významu sa v riešenom území nenachádza.
- **Biokoridor** je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky. K základným regionálnym biokoridorom v širšom území patria toky a ich pobrežná vegetácia. Tieto biokoridory sú významné najmä pre vodné a mokradné vtáky (kačice, husi, čajky, kormorány, bociany a bahniaky, ale aj sláviky, penice, trasochvosty, atď.). V riešenom území je to vodný tok Štiavnica so svojou pobrežnou vegetáciou.
- **Interakčný prvok** tvorí určitý ekosystém, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom. V riešenom území sú to najmä líniové prvky nelesnej drevinnej vegetácie (aleje pri cestách, vetrolamy a kriačiny uprostred poľí, lúk a pasienkov). Tieto sú hodnotným biokoridorom pre dudky, krakle, strakoše, sokoly lastovičiare a ďalšie migrujúce dravce.

7.6.1. Základné prvky ÚSES v riešenom území

- **nadregionálne biocentrá a biokoridory**
Do riešeného územia nezasahuje biocentrum nadregionálneho významu.
- **regionálne biokoridory**
Regionálnym biokoridorom v riešenom území je vodný tok Štiavnica a jeho pobrežná vegetácia . Biokoridor prebieha v juho-severnom smere, čo vytvára vhodné podmienky pre prenikanie teplomilných prvkov z južných častí Slovenska ďalej na sever. Podstatná časť biokoridoru je tvorená vodným tokom so sprievodnou pobrežnou vegetáciou a príľahlými rôzne širokými aluviálnymi nivami. Uvedený charakter vytvára podmienky pre výskyt a migráciu vodných a mokradných vtákov - kačice, husi, čajky, kormorány, bociany a bahniaky, ale aj sláviky, penice, trasochvosty, atď., ako aj pre rôzne druhy bezstavovcov, obojživelníkov, plazov a drobných cicavcov.
- **regionálne biocentrá**
V riešenom území sa biocentrum regionálneho významu nevyskytuje.
- **interakčné prvky a ekologicky významné segmenty krajiny** zjemňujú a dopĺňajú základnú sieť biokoridorov. Ekologicky významné segmenty krajiny majú, okrem iných funkcií, hlavne význam pre zabezpečenie druhej a krajinné ekologickej diverzity, zamedzenie vodnej a veternej erózie, udržanie kvality vody, reguláciu odtokových pomerov, vytvorenie refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváranie pufrovacích zón pre zriedkavé ekosystémy.

V riešenom území môžeme za ekologicky významné segmenty označiť popri územiach vymedzených dokumentom RÚSES býv. Okresu Zvolen aj všetky lesné porasty, a to vzhľadom na charakter územia (veľké rozlohy intenzívne využívanaj poľnohospodárskej pôdy):

- **Prírodný areál kúpeľov Dudince**
- **Údolie potoka Štiavnica**
- **Krajinný priestor Porosie** (okrajovo)
- **Ochranné lesy a lesy osobitného určenia.** Ochranné lesy a lesy osobitného určenia zahŕňajú časti lesných území, v ktorých je hospodárenie modifikované s ohľadom na prioritnú funkciu, ktorá je odlišná od funkcie produkčnej. Ochranné lesy a lesy osobitného určenia plnia dôležité funkcie z hľadiska stabilizácie krajinného systému a ochrany jeho vybraných zložiek. V riešenom území sa ochranné lesy nevyskytujú, lesy osobitného určenia zaberajú 67,74% z celkovej výmery lesa - jedná sa o lesopark (kúpeľný park). V tomto prípade lesy plnia predovšetkým kúpeľno-liečebnú funkciu a rekreačnú funkciu. Funkcia porastov spočíva vo vytváraní hygienicky priaznivého a esteticky pôsobivejšieho prírodného prostredia. Cieľom je biologicky vyvážený, hygienicky vysoko účinný les, ktorý produkuje vysoký objem fytoncidov a ozónu, les esteticky pôsobivý a klimaticky priaznivý.

V praktickej aplikácii v lesohospodárskej činnosti je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- ojedinele ponechať staré alebo mohutné stromy, stromy so zvláštne formovanými kmeňmi a korunami, solitéry, trsy výmladkov, esteticky pôsobivé dreviny (breza a pod.)
 - jestvujúce čistinky, lúky, pasienky, a voľné priestranstvá v lese nezalesať, ak tieto priestory sú alebo v blízkej budúcnosti budú potrebné na rekreáciu
 - zachovať kry a húštiny poskytujúce vtákom plody, príležitosť na hniezdenie a drobným cicavcom úkryt
 - podľa možnosti stromy nekrúžkovať a chemické prípravky používať len v nevyhnutných prípadoch
 - vo vhodných podmienkach nechať stredný alebo výmladkový les, ak sú tieto tvary lesa esteticky pôsobivejšie
 - voliť jemnejšie formy hospodárskeho spôsobu prechádzajúce s rastúcou intenzitou uplatnenia rekreačnej funkcie lesa až na výberné formy
 - vylúčiť holorub v páse širokom asi 50 m pozdĺž ciest a vodných tokov
 - rubnú dobu predĺžiť až na viacnásobok obnovnej doby
 - zastúpenie drevín približovať prirodzenému zloženiu drevín, pričom prednosť majú zmiešané porasty ihličnanov a listnáčov a podporuje sa druhová pestrosť drevinového zloženia, alebo vytvárať umelé drevinové zloženie s použitím okrasných a introdukovaných drevín
 - zakmenenie znížiť na 0,6 až 0,5 (výnimočne aj nižšie)
 - v komplexe rekreačných lesov diferencovať voľné plochy so solitérmi, plochy s riedinou (zakmenenie 0,1-0,3), plochy s riedkym porastom (zakmenenie 0,4-0,6) a plochy so zapojeným porastom (zakmenenie 0,7-1,0) diferencovane podľa závažnosti rekreačnej funkcie
 - osobitnú pozornosť venovať okraju lesa, ktorý patrí medzi rekreačne najcennejšie lokality, a preto sa má podľa možnosti rozširovať, predĺžovať a udržiavať v dobrom stave, s hlboko zavetveným plášťom
 - prečistky a prebierky uskutočniť tak, aby sa urýchlil prechod od žrdovín a žrdkovín do štádia kmeňovín (nechávanie predrastkov a výstavkov) a zvýšila sa druhová diverzita
- **genofondovo významné lokality**
Sú to jednak územia, ktoré sú chránené v zmysle zákona č.287/1994 o ochrane prírody a krajiny, kde hlavným dôvodom ochrany okrem iného je živočíšstvo i rastlinstvo, ďalej lokality na územnú ochranu navrhované (doteraz neprešli legislatívnou úpravou), ale i lokality, ktoré atribúty územnej ochrany nespĺňajú, ale v prírodnom prostredí tvoria významné stanovišťa, refúgiá a pod., pre viaceré druhy živočíchov a rastlín chránených, ohrozených vzácných ale i ostatných.

V riešenom území patrí do kategórie genofondových lokalít fauny prírodná pamiatka **Dudinské travertíny**. Územie sa nachádza v areáli kúpeľov v Dudinciach. Jedná sa o travertínové kopy a pramene. V tomto prostredí a okolitej rozptýlenej zeleni nachádzajú vhodné podmienky na hniezdenie i *Luscinia megarhynchos*, *Sylvia nisoria*, v okolí *Oriolus oriolus* a iné. V 60-tych rokoch tu hniezdili aj *Coracias garrulus* a *Otus scops*. Veľký význam majú travertínové kopy s teplomilnou malakocenózou, kde významný podiel tvoria mladoholocénne druhy *Cecilioides acicula*, *Helicella obvia*, *Arion rufus* a *Oxychilus inopinatus*. Takáto malakocenóza je ojedinelá v celom okrese (msc. Krištín, 1994, msc. Šteffek, 1994).

Priestorovým prietom reálneho stavu RÚSES je rozloženie ekologicky významných segmentov, genofondovo významných lokalít, plôch s úlohou ochrany vybraných zložiek krajiny, a plôch koncentrácie stresových faktorov. Podľa ich umiestnenia je možné hodnotiť aj ich vzájomné väzby a ovplyvnenie, hodnotiť celkový stav územia a navrhovať opatrenia.

7.7. Klasifikácia územia na základe RÚSES

7.7.1. Klasifikácia územia podľa koeficientu ekologickej stability (KES)

Koeficient ekologickej stability hodnotí mieru stability krajinného systému (ekologickú stabilitu krajinej štruktúry) ako celku, prostredníctvom stupňa kultúrnej premeny (hemeróbie), v čom je vyjadrená aj miera antropického tlaku na krajinu. Hodnoty koeficientu ekologickej stability pre riešené katastrálne územia sú preberaté z podkladov ÚKE SAV Bratislava. Z hľadiska vypočítaných hodnôt koeficientu ekologickej stability je riešené územie hodnotené ako najmenej stabilné územie v rámci bývalého okresu Zvolen (veľmi nepriaznivá kvalita priestorovej štruktúry $K_S = 0,2 - 0,3$ prípadne menej).

7.7.1.1. Klasifikácia územia podľa charakteru a funkcie ekostabilizačných a stresových faktorov

Táto klasifikácia vychádza z reálneho stavu RÚSES (syntéza pozitívnych a stresových faktorov) a predstavuje jeho interpretáciu. V riešenom území sú podľa charakteru a funkcie vyčlenené nasledovné priestorové jednotky:

Pozitívne faktory

- ekologicky významné segmenty a časti krajiny
- líniové biokoridory
- vyhlásené územia ochrany prírody

Stresové faktory

- plošné prvky ÚSESF (dominantná skupina negatívnych javov - intenzívna veľkoplošná poľnohospodárska výroba)
- plošné prvky ÚSESF (dominantná skupina negatívnych javov - intenzívna poľnohospodárska výroba s prevahou odvodnených plôch)
- jadrá ÚSESF - intenzívna koncentrácia stresových a bariérových prvkov (dominantná skupina negatívnych javov - priemyselné aktivity, bývanie, rekreácia, intenzívna doprava)
- koridory ÚSESF - významné líniové negatívne prvky

7.7.1.2. Klasifikácia územia podľa diverzity bioty

Táto metóda hodnotí územie z biocentrického hľadiska, pričom množstvo a rôznorodosť biotopov je ukazovateľom kvality prostredia z hľadiska biodiverzity. Veľká horizontálna aj vertikálna členitosť územia umožnila vytvorenie množstva rôznych biotopov, ktoré sú vhodným diferenciačným ukazovateľom kvality z hľadiska biodiverzity.

Klasifikácia územia sa zakladá na skutočnom rozšírení jednotlivých pôvodných druhov fauny a flóry, ktoré sú najvhodnejšími indikátormi stavu zachovalosti prírodných podmienok.

V riešenom území sa z hľadiska diverzity bioty stretávajú dve kategórie:

- **stredne hodnotné územia** - predstavujú hospodárske lesy, TTP a rozptýlená NDV. Tieto biotopy sú poznačené ľudskou činnosťou do tej miery, že sa tu vyskytujú prevažne len sekundárne spoločenstvá. V krajine však plnia funkciu významných ekostabilizačných plôch. Biocenózy sú s menšou druhovou diverzitou.
- **málo hodnotné územia** - predstavujú kultúrnu krajinu. Patria sem degradované pasienky, kosienky (monocenózy), oráčiny, ruderálne spoločenstvá.. Druhové zloženie biocenóz na týchto plochách je veľmi chudobné, výlučne so zastúpením euryalentných druhov (koncentrovaný výskyt je v oblasti Zvolenskej kotliny, Pliešovskej kotliny a Ipeľskej pahorkatiny).

7.7.2. Odporúčania pre riešenie ÚPN-obce Dudince vyplývajúce z R-ÚSES

- rešpektovať a v praxi uplatňovať vyššie uvedené princípy tvorby a ochrany územného systému ekologickej stability
- urgentne zabezpečiť spracovanie kompletného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability, nakoľko detailné posúdenie možných kolíznych bodov, zmapovanie územia a určenie stupňa a spôsobu ochrany vybraných častí sa javí veľmi naliehavým v kontexte s danou orientáciou sídla na rekreačné a liečebno-kúpeľné aktivity v území a ich kolíziu s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou v území.
- eliminovať možné ďalšie negatívne javy v území dôsledným uplatňovaním zákona č.127/1997 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- ako územnoplánovacia dokumentácia vyššieho stupňa pre riešené územie je záväzný dokument Regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia a verejnoprospešné stavby ako súčasť ÚPN - VÚC Banskobystrického kraja (sprac. URKEA, 12/1997). Pre verejnoprospešné stavby uvedené v tomto dokumente je potrebné rezervovať v území potrebné územné, technické a funkčné podmienky, pričom je dôležité, že pre vlastnú realizáciu týchto stavieb je možné pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť (§ 29, ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov). Dôležité je, že vytváranie územného systému ekologickej stability je v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny verejným záujmom, preto sú prvky kostry územného systému ekologickej stability začlenené medzi verejnoprospešné stavby.

7.8. Ochrana prírody

Ochrana prírody a krajiny predstavuje predchádzanie zásahom a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, prirodzený estetický vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov týchto zásahov. Povinnosť chrániť všetky zložky prírody je zakotvená v rade zákonných opatrení:

- zákon NR SR č.287/1994 Zb. o ochrane prírody a krajiny
- zákon NR SR č.127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- Vyhláška MŽP SR č. 93/1999 Z.z. o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny sa pre územnú ochranu prírody a krajiny stanovuje päť stupňov ochrany, pričom rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Prvý stupeň ako **všeobecná ochrana** platí na celom území SR. Druhý až piaty stupeň predstavuje **osobitnú ochranu**, a to v **zmysle územného členenia**, alebo v zmysle **druhovej ochrany**.

7.8.1. Územná ochrana

• Vyhlásené chránené územia

V riešenom území sa nachádza vyhlásené chránené územie v kategórii **prírodná pamiatka** : **Dudinské travertíny**

Rozloha chráneného územia

0,564 ha

Rozloha jeho ochranného pásma

25,0 ha (30 m po obvode)

Vyhlasenie

1964 - chránený prírodný výtvor (CHPV)

Uznesenie komisie ŠaK ONV Zvolen

1994 - prírodná pamiatka (PP)

OkÚ ŽP Zvolen

1998 - inštalácia informačných tabúl, náučná geologická lokalita

1999 - aktualizácia

Katastrálne územie

Dudince, Merovce

Predmet ochrany

V Ipeľskej pahorkatine, na alúviu ľavého brehu Štiavnice v areáli kúpeľov Dudince (140 m n.m.) sa nachádza sústava chránených travertínových útvarov, ktorá pozostáva zo 6 objektov, pričom územné celky sú viazané na zlomovej línii na vývery minerálnych prameňov alkalických kyseliek pri tvorbe travertínu. Pôvodnom rozsahu vyhlásenia to 6 nasledovných objektov:

• Kúpeľná kopa	200 m ²	
• Tatársky prameň		120 m ²
• Hostečný prameň	70 m ²	
• Očný prameň	100 m ²	
• Rímske kúpele	5.000 m ²	
• Terasovité travertíny	150 m ²	
Spolu	5.640 m ²	

V r.1999 prebehla aktualizácia prírodnej pamiatky Dudinské travertíny a podľa nej sa celková výmera PP zvýšila na 1,3280 ha a predmetom ochrany bude celkovo 7 objektov:

• Travertínová terasa	1.433 m ²	
• Kúpeľný prameň	1.975 m ²	
• Tatársky prameň		860 m ²
• Hostečný prameň		496 m ²
• Šípová ružička	72 m ²	
• Očný prameň	52 m ²	
• Rímske kúpele (Močidlá)	8.392 m ²	
Spolu	13.280 m ²	

V uvedených objektoch platí 5.stupeň ochrany. Ochranným pásmom v zmysle § 18 odst. 5 zákona č. 287/1997 o ochrane prírody a krajiny je územie vo vzdialenosti 30 m smerom von od hranice jednotlivých chránených útvarov a platí v ňom 3. stupeň ochrany. Na ostatnom území platí 1. stupeň ochrany

7.8.2. Druhovú ochrana

Druhovú ochranu predstavuje osobitnú ochranu v kategóriách chránené rastliny, chránené živočíchy, chránené nerasty a chránené skameneliny. Samostatne je riešená ochrana drevín. Kultúrne, vedecky, ekologicky, krajnotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny môžu byť vyhlásené za chránené. Z chránených druhov rastlín sa v riešenom území vyskytuje *Adonis vernalis* (hlaváčik jarný), ktorý sa zaraďuje medzi ohrozené druhy rastlín. Lokalitu jeho výskytu je vhodné odporučiť ako genofondovú lokalitu.

7.8.3. Odporúčania pre riešenie problematiky ochrany prírody pre ÚPN-obce Dudince

- zabezpečiť ochranu prírodných a krajinných hodnôt územia s dôsledným uplatňovaním ustanovení zákona č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a naň nadväzujúcich právnych predpisov (vyhláška MŽP SR č.192/1993 o spoločenskom ohodnotení vybraných častí prírody, pripravovaná vyhláška MŽP SR o ochrane chránených druhov rastlín a živočíchov, ich spoločenskom ohodnotení a medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES).
- realizovať mapovanie ohrozených druhov rastlín a živočíchov

7.9. Zeleň intravilánu

Zeleň (vegetácia) je jednou z najvýraznejších zložiek životného prostredia, a to najmä v urbanizovanom prostredí miest a obcí. Tvori živý organizmus, ktorý z priestoru sídla (zeleň intravilánu) prerastá do krajiny (zeleň extravilánu , krajinná zeleň), ktorú môže pozitívne ovplyvňovať svojím pôsobením v prípade, že je plánovaná, zakladaná a udržiavaná podľa sadovnícko-krajinárskych zásad. Nekvalitná štruktúra urbanizovaného priestoru a sprievodné javy antropickej činnosti (priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, rekreácia) negatívne vplyvajú na zeleň v najširšom slova zmysle.

Napriek deklarovaným tvrdeniam o starostlivosti o zeleň, je komplexná tvorba a ochrana zelene na okraji záujmu a je potláčaná inými rezortami a ich nárokmi. Preto je potrebné využiť všetky existujúce právne nástroje v starostlivosti o zeleň. Najdôležitejšie uvádzame:

- zákon č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov
- vyhláška č. 84/1976 Zb. o zabezpečovaní územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácii v znení jej noviel.
- zákon NR SR č.287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- zákon č.17/1992 Zb. o životnom prostredí
- zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Súčasný stav zelene v intraviláne sídla Dudince je reálnym výsledkom vývoja osídlenia a tvorí základnú kostru, ktorá bola v rámci terénnych prieskumov zmapovaná, bol vyhodnotený jej stav a určené základné východiská pre doplnenie a rekonštrukciu s cieľom vytvorenia kvalitného životného prostredia v sídle ako aj zabezpečenie prepojenia na zeleň mimo intravilán (väzba na miestny systém ekologickej stability).

Zeleň (vegetácia) pôsobí na svoje okolie celým komplexom pozitívnych funkcií:

- bioklimatické účinky (znižuje a vyrovnáva teploty vzduchu, zvyšuje relatívnu vlhkosť vzduchu, usmerňuje prúdenie vzduchu)
- hygienické účinky (produkcia kyslíka, fytoncidov, lapač prachu, tlmič hluku)
- estetická funkcia (najmä verejná a vyhradená zeleň, ale aj súkromná)
- psychologická funkcia

- ochranná funkcia (protierózna)
- ekologická (biokoridory, biotopy)

Uvedené funkcie však zeleň môže plniť iba vtedy, ak je plánovaná, realizovaná a udržiavaná na odbornej úrovni, tzn. so znalosťou zásad sadovnickej a krajinárskej tvorby.

7.9.1. Členenie zelene

Sídelná zeleň sa člení na tri základné skupiny (Supuka , J. a kol. , Ekologické princípy tvorby a ochrany zelene, Veda, 1991):

- **Verejná zeleň** upravuje životné prostredie po stránke hygienickej i estetickej a ako všeobecne prístupná verejnosti plní i funkciu sociálnu. Rozširuje obytný priestor a dáva možnosť vytvárať kontakty medzi obyvateľmi
- **Súkromná zeleň** obmedzuje svoje využitie pre majiteľa pozemku, príp. jeho návštevníkov, avšak estetický efekt príjemne udržiavanej súkromnej záhrady má dosah i na okoloidúcich
- **Vyhradená zeleň** je sprievodnou zeleňou občianskej vybavenosti a jej využitie pre verejnosť je určitým spôsobom limitované.

Jednotlivé funkčné typy zelene sa vlastne navzájom prelínajú a ich funkcie nie sú presne vymedzené. Napríklad líniová zeleň pri komunikácii má okrem funkcie ochrannej i estetickú, okrasné predzáhradky patriace do skupiny súkromnej zelene plnia funkciu ochrannú, estetickú a pod.

Pre jednotlivé kategórie sú stanovené plošné normatívy v m² na 1 obyvateľa.

Druh zelene	norma v m ² . 1 ob. ⁻¹		
	minimum	maximum	priemer
1.verejná zeleň	3	5	4
2.súkromná zeleň	75	170	122,5
3.špeciálna zeleň	14	22	18
spolu	92	197	144,5

7.9.1.1. Verejná zeleň

Do kategórie verejnej zelene sú zaradené väčšie i menšie parkové plochy, pri ktorých prevažuje okrasná funkcia. V špecifickom vidieckom prostredí vystupuje do popredia taktiež funkcia spoločenská, pretože tieto plochy sú častým miestom stretávania sa občanov. Účelom plánovania týchto plôch by malo byť vytvorenie optimálnych podmienok pre rozvoj týchto funkcií. Veľmi nepriaznivo pôsobia plochy, ktoré by mohli byť upravené ako verejná zeleň, avšak sú neudržiavané, zarastajú burinou a stávajú sa tak semenišťom ruderalnej zelene a zdrojom alergénov v sídle.

Vykonaný prieskum plôch verejnej zelene preukazuje síce požadovaný stav čo do kvantity, avšak po stránke kvalitatívnej sú značné nedostatky. Súčasná verejná zeleň v niektorých lokalitách nevyhovuje po stránke estetickej a ani výberom rastlinných druhov. Zeleň je vysádzaná chaoticky, bez jasného kompozičného zámeru, chýba previazanosť vysokej zelene s krovínami a plochami udržiavaného trávnik. Nevyhovuje ani riešenie spevnených plôch (materiál aj plošné usporiadanie) a prvkov drobnej architektúry, veľmi slabá je následná údržba.

7.9.1.2. Súkromná zeleň

Táto kategória sídelnej zelene je tvorená plochami súkromných záhrad. Kvalitne naplánovaná a založená zeleň pri rodinných domoch môže v sídle plniť všetky tri funkcie: okrasnú , obytnú a hospodársku. Tomuto rozdeleniu by mala zodpovedať aj vnútorná organizácia priestoru záhrady pri rodinnom dome:

- predzáhradka: spojenie okrasnej funkcie a ochrannej, najmä pri cestách a v prípade, že je predzáhradka malá
- obytná časť: rozšírenie obytného priestoru interiéru smerom do exteriéru záhrady, dôraz na estetiku
- úžitková časť: pestovanie ovocia, zeleniny, chov zvierat

V priemere môžeme uvažovať, že cca 50 % plochy pozemkov pri rodinných domoch, ktorá je vedená ako zastavaná plocha (väčšinou 400 m²) je upravená ako okrasná a obytná časť so zeleňou. Estetický účinok však väčšinou nezodpovedá možnostiam, aké sú pri tejto forme bývania dostupné. Táto situácia pramení z historicky zakorenenej mentality majiteľov rodinných domov, kedy je hospodárska funkcia považovaná za prioritnú. Zvyšná časť pozemkov býva využitá ako typická úžitková záhrada (ovocné stromy a kríky, zeleniny, vinič, chov hospodárskych zvierat).

7.9.1.3. Špeciálna zeleň

Do kategórie špeciálnej zelene boli pre riešené územie zaradené tieto typy zelene:

- zeleň ochranná - líniové výsadby a ochranné pásy okolo zdrojov znečistenia. Primárnou funkciou ochrannej zelene je jej pôsobenie na eliminovanie zdrojov znečistenia v sídle (doprava, poľnohospodárska výroba, drobné priemyselné prevádzky).
- zeleň vyhradená
 - zeleň cintorínov a kostolov
 - zeleň školských, predškolských a náučno-vzdelávacích zariadení
 - zeleň športových zariadení

- zeleň areálov liečebných domov a hotelov

Zeleň vyhradená je v správe, majetku alebo užívaní rôznych inštitúcií a jej využitie pre verejnosť je určitým spôsobom obmedzené.

7.9.1.4. Odporúčanie pre riešenie problematiky sídlenej zelene v ÚPN - obce

- návrhy, realizácie, rekonštrukciu i údržbu sídlenej vegetácie zveriť profesionálnym odborníkom
- **venovať pozornosť druhovej skladbe drevín - výber drevín realizovať na základe znalosti rajonizácie okrasných drevín**
- pri rekonštrukcii jestvujúcich nevyhovujúcich plôch, príp. pri zakladaní nových plôch je nevyhnutné zabezpečiť projektovú dokumentáciu sadových úprav
- plochy verejných priestranstiev s vysokým zastúpením spevnených plôch oživiť popínavou zeleňou na konštrukcii a umiestnením mobilnej zelene v nádobách
- stanoviť vhodné druhy drevín na líniovú výsadbu (komunikácie, vodné toky)
- navrhnuť ochranné izolačné pásy okolo poľnohospodárskeho dvora
- osobitne venovať pozornosť novým plochám, nepovoliť stavbu bez projektu sadových úprav spracovaných odborníkom (autorizovaný záhradný architekt, sadovník-krajinár)
- osvetovou činnosťou postupne docieľiť odstránenie hospodárskej funkcie z predzáhradiek smerom do vnútorných častí pozemku a zvýšenú pozornosť venovať vhodnému výberu rastlinných druhov do predzáhradiek
- odstrániť choré jedince, ktoré sú zdrojom nákazy a nahradiť ich novými výsadbami
- vzhľadom na medzinárodný význam kúpeľov a návrhy na ich celoročné využívanie zabezpečiť spracovanie podrobnej inventarizácie drevín v kúpeľnom parku a lesoparku, formou generelu zelene zmapovať sídelnú zeleň a následne spracovaním čiastkových dokumentácií riešiť postupne jednotlivé oblasti (verejnú zeleň, vyhradenú zeleň v areáloch jednotlivých liečebných domov).
- využiť možnosti spolupráce s tretím sektorom (MVO), školami, zahraničnými fondami (grantové programy) a s odbornými organizáciami pri realizácii vzorových riešení
- zabezpečiť vzdelávanie obyvateľstva a prostredníctvom odbornej organizácie poskytovať občanom poradenskú službu v tejto oblasti
- podporiť v sídle založenie podnikateľského subjektu, ktorý bude odborne realizovať údržbu zelene, prípadne stavebný dozor pri rekonštrukciách a výstavbe nových plôch zelene
- prostredníctvom územnoplánovacej dokumentácie chrániť jestvujúcu zeleň a vytvoriť predpoklady pre rozvoj zelene tak, aby vznikol systém prepojených plôch a nedošlo k úbytku súčasných plôch zelene

7.10. Analýza socioekonomických pomerov (stresové javy - ÚSESF)

7.10.1. Vplyv ľudských činností na stabilitu územia

Rozmiestnenie a intenzita antropických aktivít v okrese je výrazne determinovaná geomorfologicky. V kotlinovom a v pahorkatinnom území sa vyskytuje intenzívne premenená a využívaná poľnohospodárska krajina. Okrem priamych zmien ako je zmena štruktúry fytoocenóz (následne zoocenóz a mikrobiocenóz) smerom k preferovaniu allochtónnych druhov, tu dochádza k celému radu vedľajších procesov, ktoré sprevádzajú zmeny vo využívaní krajiny. Sú to sprievodné procesy ako napríklad zmena vodného režimu (urýchlenie odtoku z územia, odvodnenie plôch, regulácie vodných tokov, zamedzenie režimu pravidelných záplav územia a pod.), zmena biodiverzity v krajinnom systéme, indukcia erózných procesov, zmena kolobehu látok v ekosystémoch ich exploataciou a intenzifikačnými opatreniami, vstup nových látok do ekosystémov a mnohé ďalšie procesy, ktoré sa viažu na koncentráciu osídlenia, dopravných a ďalších sprievodných aktivít.

7.10.2. Potenciálne bariérové prvky a stresové faktory

7.10.2.1. Priemysel, ťažba, doprava a skládky odpadov

- **priemysel** - výrobné areály (poľnohospodárske) a objekty sú sústredené na hranici intravilánu v dvoch lokalitách.
- **ťažba** - ťažobné priestory sa v riešenom území nenachádzajú.
- **doprava** - riešeným územím prechádza štátna cesta I. triedy I/66 Šahy - Zvolen - Ban. Bystrica, ktorá je súčasťou európskej turistickej trasy sever-juh ako E - 77 a taktiež severojužný železničný ťah a Zvolen - Krupina - Šahy - Štúrovo, ktorý je menej významný a nedosahuje záťažové kapacity nad 100 vlakov/24 hod.
- **skládky** - v riešenom území sa vyskytuje skládka odpadu (objem menej ako 5000 m³).

7.10.2.2. Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

- **živočišna výroba** - veľkokapacitné živočišné farmy sa v riešenom území vzhľadom na jeho rekreačnú funkciu nevyskytujú.

- **rastlinná výroba** - stupeň rozvoja rastlinnej výroby charakterizuje stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy. Katastrálne územie Dudince vykazuje vysoký stupeň zornenia (70-80 %). Trvalé trávne porasty majú nízke zastúpenie (menej ako 20%). Ďalšou kategóriou v štruktúrnom zložení poľnohosp. pôdy sú špeciálne plodiny, hlavne vinice a ovocné sady. V riešenom území dosahujú tieto kultúry veľmi vysoký stupeň (nad 3 %). Poľnohospodársky pôdny fond prešiel v posledných desaťročiach značnými zmenami. Znížila sa jeho výmera vplyvom výstavby, zmenila sa vnútorná štruktúra, veľkosť, kvalita a celková využiteľnosť. V rámci sceľovania a neinvestičného zúrodnenia pozemkov sa zlikvidovali medze, pásový systém obhospodarovania, zväčšila sa priemerná veľkosť honov, vykonal sa úpravy tokov s výrubom brehových porastov, previedli sa rozsiahle odvodnenia a závlahové systémy, používa sa ťažká mechanizácia. Toto všetko malo za následok zmenu prirodzených vlastností pôdy a následne celého komplexu biotického i abiotického. Okrem toho sa na veľkej časti ornej pôdy výrazne prejavuje erózia vodná i veterná. To všetko spolu so sprievodnými javmi intenzívnej poľnohospodárskej výroby (chemikálie, nafta, odpady) predstavuje komplex negatívne pôsobiacich faktorov.
- **lesy** - z hľadiska kategórie lesa prevažnú väčšinu lesov okresu tvoria lesy hospodárske, ktoré sú určené pre trvalú produkciu drevnej suroviny. Lesné hospodárstvo je orientované predovšetkým na ťažbu dreva, menej na výsadbu a pestovanie lesa. V riešenom území prevládajú lesy listnaté, zastúpené prevažne týmito drevinami: agát biely, pagaštan konský, dub červený, lipa, jaseň, dub cérový, javor horský, hrab obyčajný, menej smrekovec opadavý a borovica čierna. Celkovo les zaberá v území plochu 121,60 ha, čo predstavuje 17,75 % celkového riešeného územia. Lesy ochranné sa v riešenom území nevyskytujú. Lesy osobitného určenia zastupuje kúpeľný park - lesopark.
- **vodné hospodárstvo** - riešené územie spadá do povodia toku Ipeľ. Vodný tok Štiavnica, ktorý prechádza riešeným územím je charakteristický prirodzeným neregulovaným režimom. Úpravy sú prevedené v intraviláne sídla Dudince.

7.10.2.3. Rekreačia

Na vzniku a existencii stresových a bariérových prvkov sa podieľajú i rekreačné aktivity v území. Do riešeného územia zasahujú oblasti cestovného ruchu celoštátneho a medzinárodného významu (Juhoslovenská oblasť CR). V nadväznosti na zastavané územie sídla je situovaná chatová oblasť, ktorá je intenzívne využívaná.

7.10.2.4. Osídlenie

Bariérové pôsobenie sídla sa odvíja od veľkosti, polohy a funkcie v krajine. Ich nepriaznivý vplyv ešte umocňujú priemyselné zóny, ktoré sú umiestnené na okrajoch, v priamom dotyku s voľnou prírodou.

- **znečistenie ovzdušia** - sídlo Dudince je plynofikované, takže odpadá znečistenie ovzdušia z miestnych zdrojov pri lokálnom vykurovaní.
- **znečistenia vôd** - v sídle je síce vybudovaná jednotná kanalizácia, ale zatiaľ nie je dobudovaná ČOV, takže dochádza k permanentnému znečisťovaniu vodného toku, ktorý slúži ako recipient.

Podové zdroje znečistenia v riešenom území na toku Štiavnica:

 - StVaK B.Bystrica - mestská kanalizácia Dudince
 - Liečebný dom Diamant Dudince
 - Slovenské liečebné kúpele Dudince
 - Agrozdrav Dudince
- **zaťaženie prostredia hlukom** - v riešenom území najmä pozdĺž dopravných línií automobilovej a železničnej dopravy.
- **kontaminácia pôd** - obsah rizikových látok, ktoré sa v pôdach vyskytujú, zahŕňa vždy časť pochádzajúcu z prirodzených zdrojov a časť, ktorá pochádza z rôznych antropogénnych zdrojov, ktoré sa v pôdach kumulovali za rôzne dlhé obdobie.
- **poškodenie vegetácie** - hlavné zdroje znečisťovania ovzdušia v riešenom území sú obecne:
 - tuhé látky
 - oxid siričitý
 - oxidy síry
 - oxid uhľnatý

7.11. Zásady ochrany a tvorby

K hlavným cieľom ÚSES patrí ochrana a vytvorenie podmienok pre existenciu a rozvoj genofondu, zachovanie biodiverzity, eliminácia negatívnych procesov a podpora prirodzených autoregulačných procesov v ekosystémoch. Zachytenie reálneho stavu ÚSES a formulovanie z neho vyplývajúcich návrhov tvorby a ochrany stanoví základné limity možného rozvoja antropogénnych aktivít v území. Tieto limity sa reálne premietnu do návrhov ekostabilizačných opatrení, ktoré sú diferencované na návrhy ochrany a tvorby. Do riešeného územia sa premietnu prednostne nasledovné zásady:

7.11.1. Návrhy ochrany

- rešpektovať ochranu zložiek krajiny prostredníctvom hospodárenia v lesných porastoch ako základných ekostabilizačných prvkoch územia, pri tom posilňovať najmä ich funkciu
 - protieróznu
 - brehoochrannú
- rešpektovať ochranu zabezpečenú prostredníctvom ochrany vodných zdrojov a stanovením ochranných pásiem prírodných liečebných a minerálnych vôd a spôsob hospodárenia a rozhodovania o využití krajiny prispôbiť tomuto faktoru.
- rešpektovať ochranu genofondových lokalít v území v zmysle spracovaného regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES okresu Zvolen, spracovateľ SAŽP, 1994) ako nadradeného dokumentu
- špecifikovať požiadavky a odporúčania pre poľnohospodársku výrobu ako významný krajínotvorný činiteľ

7.11.2. Návrhy tvorby

Základom pre vytvorenie nového stavu krajiny sú návrhy na vytvorenie novej krajinnej štruktúry prostredníctvom nasledovných opatrení:

- Dotvorenie a úprava súčasnej krajinnej štruktúry
 - najmä zabezpečiť ochranu existujúcej štruktúry nelesnej drevinnej vegetácie, lesíkov a trvalých trávnych porastov s dôrazom na vyčlenené ekologicky významné segmenty
 - zabezpečiť ochranu a potrebné ošetrovanie v pôvodných brehových porastoch, realizovať rekonštrukciu zmenených nepôvodných brehových porastov a v úsekoch s absenciou brehových porastov obnoviť pobrežnú vegetáciu domácimi drevinami
- Pre abiokomplexy rešpektovať odporúčania pre agrotechnické, agrochemické a agromelioračné opatrenia a opatrenia technologického charakteru.
- Vykonávať opatrenia v lesných ekosystémoch (lesy hospodárske):
 - eliminovať holorubný hospodársky spôsob v územiach ohrozených eróziou pôdy
 - pri obnovách v obnovnom ciele uplatňovať pôvodné domáce dreviny
 - vylúčiť vysádzanie nepôvodných drevín (borovica, smrek, smrekovec); príp. tieto hospodárskymi opatreniami z porastov vylúčiť
 - eliminovať hospodárskymizásahmi nepôvodné porasty agáta bieleho a realizovať rekonštrukciu týchto porastov smerom k pôvodnému až ekologicky únosnému zloženiu
- Ostatné usmerňujúce návrhy, ktoré sa dotýkajú limitovania antropických aktivít, realizovania doplňujúcich alebo poznávacích ekososozologických výskumov, monitoringu a managementu
- Špecifikovať požiadavky na revitalizáciu sídiel z hľadiska krajinnej štruktúry a ochrany prírody

8. VYHODNOTENIE ZÁBERU PPF

Vyhodnotenie záberu PPF je prevedené podľa platných zákonov, vyhlášok a usmernení. Spracované je v mapovej prílohe M = 1 : 5000 a samostatnej správe vyhodnotenia PPF, ktorá je súčasťou hlavnej správy ÚPN - obce Dudince.

Riešené územie tvoria dve katastrálne územia a to : kat. územie Dudince a kat. územie Merovce, ktoré tvorí jeden sídelný útvar.

Použité podklady k spracovaniu úlohy :

- prieskumy a rozbor ÚPN - obce
- súpis parciel, zoznam vlastníkov
- mapy BPEJ M = 1 : 5000
- územné a hospodárske zásady

8.1. Zhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely

Riešené územie sídelného útvaru Dudince rieši zastavané územie k 1.1.1990 a plochy naväzujúce naň. Ide prevažne o záber poľ. pôd v súkromnom vlastníctve a v užívaní drobných užívateľov, ako aj pôd v užívaní PD Terany, ktorý v uvedených kat. územiach hospodári. Kvalita pôd je určená BPEJ. Hranica medzi jednotlivými BPEJ je vyznačená na mapovom podklade. Poľnohospodárska pôda riešeného územia je zaradená do produkčnej skupiny pôd. Ich agronomická hodnota je vysoká.

8.1.1. Zábery PPF

- lokality č.2 -** určená pre výstavbu odstavňných plôch - parkoviska o výmere 0,18 ha celkovej plochy. Z toho 0,02ha PPF - TTP zaradená do BPEJ 106 01 mimo zastaveného územia k 1.1.1990. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 169 300 Sk. Záber 0,16 ha je zastavaná plocha. Záber v I. etape.
- lokality č.3 -** určená pre výstavbu odstavňných plôch - parkoviska, v zastavanom území k 1.1.1990 o výmere 0,2 ha ost. plochy. Záber je v I. etape.
- lokality č.4 -** určená pre výstavbu IBV o výmere 0,6 ha PPF - orná pôda, mimo zastaveného územia, zaradená do BPEJ 252 01 o výmere 0,55ha a do BPEJ 252 02 o výmere 0,05ha..Za záber PPF pripadá odvod vo výške 1 445 800 Sk. Záber je v I. etape.
- lokality č.5 -** určená pre výstavbu IBV o výmere 0,3 ha PPF - orná pôda, v zastavanom území sídla k 1.1.1990. Poľ. pôda je zaradená do BPEJ 252 02 o výmere 0,2 ha a do BPEJ 148 01 o výmere 0,1 ha. Záber PPF pre výstavbu je v I. etape.
- lokality č.6 -** určená pre výstavbu odstavňných plôch - parkoviska o výmere 0,05 ha ostat. plocha v zastavanom území k 1.1.1990. Záber je v I. etape.
- lokality č.7 -** určená pre výstavbu parkoviska o výmere 0,2 ha mimo zastaveného územia k 1.1.1990. Poľ. pôda - orná pôda je zaradená do BPEJ 111 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 1 218 000 Sk. Záber je v I. etape.

- lokalita č.8 -** určená pre výstavbu parkoviska o výmere 0,6 ha ostat. plocha v zastavanom území k 1.1.1990. Záber je v I. etape.
- lokalita č.9 -** určená pre výstavbu OBV o výmere 0,5 ha ostat. plochy. Lokalita je v zastavanom území k 1.1.1990. Záber je v I. etape.
- lokalita č.10 -** určená pre výstavbu OBV o výmere 0,1 ha v zastavanom území k 1.1.1990. Z toho 0,05 PPF - TTP je zaradená do BPEJ 152 02. Záber zastavanej plochy je o výmere 0,05 ha. Záber je v I. etape.
- lokalita č.11 -** určená pre výstavbu OBV v zastavanom území k 1.1.1990. Jedná sa o záber 0,15 ha, z toho 0,1 ha PPF - TTP zaradená do BPEJ 152 02. Záber zastavanej plochy je o výmere 0,05 ha. Záber je v I. etape.
- lokalita č.15 -** určená pre prímestskú rekreáciu - športovo rehabilitačné plochy o výmere 1,3 ha PPF - orná pôda, mimo zastaveného územia k 1.1.1990. PPF je zaradená do BPEJ 102 01 o výmere 1,2 ha a o výmere 0,1 ha do BPEJ 146 02. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 10 575 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.16 -** určená pre výstavbu OBV - o výmere 0,25 ha mimo zastaveného územia k 1.1.1990. PPF – orná pôda je zaradená do BPEJ 146 02. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 1 042 500 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.17 -** určená pre výstavbu OBV v zastavanom území k 1.1.1990 o výmere 1,1 ha ostat. plochy. Záber je v I. etape.
- lokalita č.18 -** nachádza sa v zastavanom území k 1.1.1990 o výmere 0,5 ha. Z toho záhrady o výmere 0,15 ha zaradená do BPEJ 111 01 a 0,35 ostat. plochy. Záber je v I. etape.
- lokalita č.19 -** určená pre výstavbu OBV o výmere 0,4 ha - záhrady, zaradená do BPEJ 111 01, v zastavanom území k 1.1.1990. Záber je v I. etape.
- lokalita č.20 -** určená pre výstavbu OBV o výmere 0,7 ha, mimo zastaveného územia k 1.1.1990. PPF - orná pôda je zaradená do BPEJ 111 01. Záber je v I. etape.
- lokalita č.21 -** určená pre výstavbu HBV o výmere 1,6ha v zastavanom území obce k 1.1.1990. Záber PPF - orná pôda je zaradený do BPEJ 111 01. Záber je v I. etape.
- lokalita č.22 -** určená pre výstavbu prístupovej komunikácie v zastavanom území k 1.1.1990, k plánovanej HBV o výmere 0,1 ha ,PPF - orná pôda je zaradená do BPEJ 111 01. Záber je v I. etape.
- lokalita č.23 -** určená pre výstavbu HBV, v zastavanom území k 1.1.1990, o výmere 1,6 ha PPF, z toho orná pôda je o výmere 1,5 ha, záhrady 0,1 zaradená do BPEJ 111 01. Záber je v I. etape.
- lokalita č.24 -** určená pre rozšírenie športových plôch o výmere 0,6 ha ostatných plôch v zastavanom území k 1.1.1990.
- lokalita č.25 -** určená pre rekreačné zameranie - šport, rehabilitácia o výmere 6,2 ha PPF - orná pôda, v zastavanom území k 1.1.1990. PPF je zaradená do BPEJ 111 01. Záber je v I. etape.
- lokalita č.26 -** určená pre výstavbu OBV, mimo zastaveného územia k 1.1.1990 o výmere 1,5 ha PPF - orná pôda zaradená do BPEJ 111 01. Odvod za záber PPF je o výmere 9 135 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.27 -** určená pre výstavbu IBV mimo zastaveného územia k 1.1.1990 o výmere 1,0 ha PPF – orná pôda zaradená do BPEJ 111 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 6 090 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.28 -** určená pre výstavbu IBV o výmere 0,9 ha PPF - orná pôda mimo zastaveného územia k 1.1. 1990. PPF je zaradená do BPEJ 111 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 5 481 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.29 -** určená pre výstavbu IBV mimo zastaveného územia k 1.1.1990. Jedná sa o záber PPF – orná pôda o výmere 0,6 ha zaradená do BPEJ 111 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 3 654 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.30 -** určená pre výstavbu IBV, mimo zastaveného územia k 1.1.1990. Jedná sa o záber PPF o výmere 2,3 ha zaradená do BPEJ 111 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 14 007 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokalita č.31 -** určená pre výstavbu športových plôch o celkovej výmere 4,3 ha mimo zastaveného územia k 1.1.1990. Záber PPF je o výmere 0,5 ha. TTP je zaradená do BPEJ 106 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 4 232 500 Sk. Záber zast. plôch je o výmere 3,8ha. Záber je v I. etape.

Katastrálne územie Merovce

- lokality č.32 -** určená pre výstavbu technických objektov o výmere 1,1 ha zast. plôch. Mimo zastavaného územia. Záber je v I. etape.
- lokality č.33 -** určená pre výstavbu OBV o výmere 0,1ha zastavanej plochy v zastavanom území 1.1.1990. Záber je v I. etape.
- lokality č.34 -** určená pre výstavbu IBV, mimo zastavaného územia k 1.1.1990 o výmere 1,1ha PF – orná pôda, zaradená do BPEJ 256 01. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 436 000 Sk. Záber je v I. etape.
- lokality č.35 -** určená pre výstavbu IBV, mimo zastavaného územia k 1.1.1990 o výmere ,2ha.PPF – orná pôda je zaradená do BPEJ 265 01. Za záber PPF pripadá odvod o výške 261 200 Sk. Záber je v I. etape.
- lokality č.36 -** určená pre rekreáciu - výstavbu ICHR - o výmere 0,65ha PPF - orná pôda v zastavanom území k 1.1.1990. PPF - orná pôda je zaradená do BPEJ 265 01. Záber je v I. etape.
- lokality č.37 -** určená pre rekreáciu - výstavba ICHR - o výmere 0,6ha, PPF - záhrada v zastavanom území obce k 1.1.1990. PPF- záhrada je zaradená do BPEJ 265 01. Záber je v I. etape.
- lokality č.38 -** určená pre rozšírenie rekreačných plôch - výstavbu ICHR, v zastavanom území k 1.1.1990 o výmere 0,4 ha ostatných plôch. Záber je v I. etape.
- lokality č.39 -** určená pre výstavbu garáží v kat. úz. Dudince o výmere 0,5 ha PPF - orná pôda v zastavanom území k 1. 1. 1990. PPF je zaradená do BPEJ 11101. Záber je v I. etape.
- lokality č. 40 -** určená pre výstavbu IBV o výmere 3,65 ha. Z toho v zastavanom území k 1. 1. 1990 o výmere 1,8 ha a v extraviláne 1,85 ha. Záber PPF je o výmere 2,55 ha, z toho záber v extraviláne o výmere 0,75 ha a v zastavanom území obce 1,8 ha. Zo záberu PPF pripadá na ornú pôdu 1,95 ha, na záhrady 0,6 ha. PPF je zaradená do BPEJ 11101 o výmere 1,35 ha, 11201 o výmere 0,4 ha, 12301 o výmere 0,5 ha, 26504 o výmere 0,3 ha. Záber je v I. etape. Za záber PPF pripadá odvod vo výške 7 567 500,- Sk.
- lokality č. 42 -** určená pre výstavbu ICHR mimo zastavaného územia obce. Záber nepoľnohospodárskej pôdy – les je o výmere 1,0 ha. Záber je v I. etape.

8.1.2. Vyhodnotenie záberov plôch a poľnohospodárskej pôdy

ÚPN - obce Dudince rieši rozvoj jednotlivých funkčných zložiek do roku 2015 na lokalitách 2-11, 15- 42. Jedná sa o celkový záber plôch o výmere 36,77ha, z toho v zastavanom území k 1.1.1990 o výmere 18,5ha a mimo neho 18,27ha.

Predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy na celý sídelný útvar predstavuje 25,61ha, čo je 69,97 % z celkového záberu. Z toho záber PPF v zastavanom území k 1.1.1990 je 14,39 ha a mimo neho 11,22ha, záber zastavanej a ostatnej plochy je o výmere 11,16ha.

V tabuľke Súhrnný prehľad o štruktúre pôdneho fondu je urbanistické riešenie vyhodnotené podľa kat. územia, druhov pozemkov, funkčného využitia, zatriedenia do BPEJ a etapizácii. Z uvedenej tabuľky č.1 vidíme, že dochádza k pomerne veľkému záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu, čo súvisí s návrhom rozvoja kúpeľného mesta. Jednotlivé lokality plochy záberu pod výstavbu boli vyhodnotené podľa stavu katastra nehnuteľností a vysčítané z jednotlivých parciel.

Pri urbanistickom riešení dochádza k záberu poľnohospodárskej pôdy v nasledovnej štruktúre:

Druh pozemku	zast. územie k 1.1.1990	extravilán	celkom
orná pôda	12,7	10,7	23,45
záhrady	1,49	-	1,49
vinice	-	-	-
TTP	0,15	0,52	1,07
SPOLU	14,39	11,22	25,61

Z hodnotenia poľnohospodárskej pôdy podľa druhov pozemkov vidíme, že dochádza k väčšiemu záberu ornej pôdy, čo tvorí 79,71% zo zaberanej poľ. pôdy. Z toho vidieť, že stupeň zornenia t.j. podiel ornej pôdy z poľnohospodárskej pôdy je vysoký.

Záber záhrad v zastavanom území k 1.1.1990 je veľmi malý, čo môžeme konštatovať, že preluky, ktoré tvoria v prevažnej miere záhrady, sú počas uplynulých rokov vyčerpané. Nedochádza k záberu viníc.

Návrh je riešený v jednej časovej etape a to do roku 2015. Rozloženie výstavby podľa funkčného využitia je nasledovné:

Funkcia	PPF (ha)				
	Celkom	Celkom	Zast.územie	extravilán	nepoľ.plochy
IBV+HBV	18,15	13,26	5,3	7,95	4,9
OBV	5,34	3,19	1,04	2,15	2,15
Dopr. pl.	1,83	0,82	0,6	0,22	1,01
Šport a rekr.	10,75	8,75	7,45	1,3	2,0
Tech.pl.	1,1	/	/	/	1,1
Spolu	36,77	25,61	14,39	11,22	11,16

8.1.3. Odvody za záber pôdy

Na riešenom území sa nachádzajú nasledovné bonitované pôdnoekologické jednotky : 106 01, 252 01, 252 02, 111 01, 152 02, 102 01, 146 02, 265 01, 148 01, ktoré sú dotknuté zábermi urbanistického riešenia.

V riešenom území dochádza k záberu osobitne chránenej pôdy najlepšej bonity, ktorú predstavujú pôdy zoskupené podľa BPEJ v skupinách č.1 až č.4 v zmysle sadzobníka základných odvodov za trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy z PPF. Sadzobník je prílohou nariadenia vlády SR č.152/1996 Zb. Jedná sa o lokality 2, 7, 15, 16, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 40 kde dochádza k záberu pôd s veľmi vysokým produkčným potenciálom a vysokým produkčným potenciálom.

Podrobné vyhodnotenie odvodov za predpokladané odňatie pôdy za schváleným zastavaným územím k 1.1.1990, realizáciou urbanistického riešenia je zdokumentovaný pri jednotlivých lokalitách (tab. č.1, tab. č.2)

Návrh rozvoja sídelného útvaru nie je v rozpore s ochranou prírody, ako aj využitím prírodných hodnôt. Pozemkové úpravy v riešenom území neprebiehajú, teda nedochádza k vzájomnej kolízii.

8.2. Zhodnotenie záberu LPF v záujmovom území

8.2.1. Stručná charakteristika územia

Lesy v ÚPN -obce Dudince organizačne patria do priamej správy Slovenských lesov Bratislava, výroba je zabezpečovaná prostredníctvom Lesného závodu Levice a Lesnej správy Šahy.

Riešené územie lesov je tvorené dvoma katastrálnymi územiami a to katastrálne územie Dudince a katastrálne územie Merovce, ktoré sú začlenené do LHC - Lesného hospodárskeho celku Šahy, na ktorý je vypracovaný LHP na obdobie roku 1990 - 2000.

Celková výmera lesov v katastrálnom území Dudince je 21, 05 ha z toho 14, 26 ha sú lesy osobitného územia s funkciou kúpeľný les a 4, 54 ha lesy hospodárske a 2, 25 ha LPF - lesný pôdny fond.

Celková výmera lesov je 100, 55 ha, z toho lesy hospodárske 60, 63 ha a lesného pôdneho fondu 39, 92 ha v katastrálnom území Merovce sa lesy osobitného určenia a lesy ochranné nenachádzajú.

8.2.2. Zábery lesného pôdneho fondu

V návrhu riešenia územného plánu sídelného útvaru Dudince sa predpokladá záber lesného pôdneho fondu v katastrálnom území Merovce pre dobudovanie rekreačných chat - v lokalite č.42 označenej v grafickej časti.

8.2.3. Vyhodnotenie záberu LPF

Celkový záber pre ICHR je 1,0 ha lesného porastu z parcel. čísla 869.

urbanistické riešenie	lokalita	funkcia	úhrnná výmera	výmera lesa	parcel. číslo
ICHR kat. územie	42 Merovce	rekreač. chaty	1,0	1,5	869

8.2.4. Charakteristika lesného porastu

Porast č.869, vek 30, výmera 1,50ha, dreviná skladba 100% agát

8.2.5. Zhodnotenie navrhovaného riešenia

Základná urbanistická koncepcia vychádza zo súčasných možností riešeného územia, najmä súčasnej urbanistickej štruktúry, využívajúc konfiguráciu terénu. Navrhované riešenie na všetkých nových rozvojových plochách v rámci zastavaného územia a mimo neho predstavuje **cieľové riešenie ÚPN obce Dudince v roku 2015**.

Rozvoj jednotlivých zložiek v území je riešený primárne v zastavanom území. Pôvodná štruktúra sídla je charakteristická existenciou troch pôvodne nespojitých častí osídlenia, dnes spolu s kúpeľmi tvoria jeden kompaktný celok. Možnosti rozvoja základných mestských funkcií (bývanie, ZOV, obslužné plochy a komunikačné priestory a trasy a obytná zeleň) sú dnes v rámci intravilánu mesta prakticky vyčerpané. Výnimku tvorí relatívne rozsiahla plocha (lokalita č. 20 – 23) v centrálnej polohe sídla, v ktorej navrhujeme rozvoj hromadnej bytovej výstavby vrátane základnej vybavenosti a obytnej zelene. Tento voľný priestor je ideálny pre rozvoj uvedeného typu výstavby pre dobrú polohu v rámci mesta, a tiež pre dopyt po uvedenej forme bývania.

Sídlo ma tradíciu v individuálnej forme bývania, po tomto druhu výstavby je taktiež značný dopyt. Pre uspokojenie požadovaných potrieb navrhujeme niekoľko lokalít sústredenej IBV (pretože možnosť využiť preluky je dnes prakticky žiadna, s výnimkou rekonštrukcií a obnovy existujúcich objektov alebo novej výstavby po asanácii objektov už nevyhovujúcich stavebne či zdravotne). Plocha č. 40 v katastri Merovce rozvíja jednak v budúcnosti sanovanú plochu po bývalom PD a tiež plochy záhrad existujúcich pozemkov. V tomto priestore je rozvoj IBV vzhľadom na dnešné požiadavky a tiež možnosti investovania najreálnejší, v prvom pláne výstavby. V katastri Dudince je novonavrhovaná plocha pre IBV takisto naviazaná priamo na zastavané územie na navrhovaných plochách 27 --30. Rozvoj IBV je plánovaný postupne a bude determinovaný a priamo ovplyvnený rozvojom iných zložiek života mesta (práca, vzdelanie, služby oddych a p.), S týmto súvisí návrh umiestnenie najprv deväťtriednej ZŠ na ploche č. 26 s rezervou pre možnosť rozšírenia školy na 18 – triednu. Rozvoj funkcie bývania a základnej OV je a bude synergický .

Plocha č. 31 a plocha č. 2 sú na seba vzájomne naviazané. Keďže v sídle sú športové plochy lokalizované vo vnútornom kúpeľnom území, čo Štatút kúpeľného miesta neumožňuje, je potrebné ich prelokalizovať mimo VKÚ. ÚPN obce využíva plochy existujúceho poľnohospodárskeho dvora – mechanizačnej stanice. Pretože zadaný smer vývoja v meste nepredpokladá jej ďalší rozvoj, postupný útlm poľnohospodárskej výroby a obslužných činností umožní výstavbu ihriska a postupne ostatných plôch s ním súvisiacimi v ráte parkoviska.

Dudince sú mesto s dlhodobou tradíciou letnej rekreácie. Vývoj v posledných rokoch ale systematicky ničí mnohoročnú snahu mesta vybudovať tradičný letný cieľ, pretože hlavný dôvod príchodu návštevníkov domácich i zahraničných – letné kúpalisko s termálnou vodou nefunguje štandardne, ani na požadovanej úrovni. Okrem toho nevyhovuje kapacitne a vzhľadom na jeho umiestnenie vo vnútornom kúpeľnom území je jeho prevádzka pre verejnosť neprípustná. ÚPN obce rieši novú rozvojovú plochu pre uvedenú funkciu mimo VKÚ, ale v priamej väzbe na kúpele. Na plochách č. 15, 16 rieši hoci v menšej miere ako bol pôvodný zámer (pôvodne požadovaná plocha je minimalizovaná na uvedenú, pretože vlastné katastrálne územie nemá dostatok disponibilných priestorov a uvedená plocha je obmedzená vedením VTL plynovodu a jeho širokým ochranným pásmom) umiestnenie novej rekreačnej zóny pre letnú rekreáciu (bazény a plochy s nimi súvisiace, športoviská, odbytové zariadenia a komunikačné a prevádzkové plochy).

V lokalite č. 7 pri vstupe do mesta zo severovýchodu navrhujeme na relatívne malej ploche dotvorenie vstupu do sídla novou urbanisticko-architektonickou štruktúrou, kde by sa dokompletovala vyššia občianska vybavenosť charakteru dopravná – obslužného (leží na hlavnom ťahu Budapešť - Banská Bystrica)

V lokalite č.42 sú plánované rekreačné objekty na súkromných pozemkoch. Umiestnenie už rozostavaných i nových rekreačných chat naväzuje na existujúce rekreačné chaty, ktoré sa v danej lokalite nachádzajú.

8.3. Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu

V návrhu ÚPN obce Dudince z hľadiska vyžívania poľnohospodárskej pôdy treba vychádzať z nasledujúcich zásad :

- PPF je nezastupiteľnou zložkou životného prostredia a nenahraditeľným prírodným zdrojom
- PPF rešpektovať ako faktor limitujúci územný rozvoj mesta
- pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce Dudince je potrebné rešpektovať zákon č. 307/92 Zb. o ochrane PPF
- spôsob využívania musí byť primeraný prírodným podmienkam, musí zaručovať zachovanie a obnovu prirodzených vlastností, nesmie ohrozovať ekologickú stabilitu
- pri návrhu nových plôch pre výstavbu chrániť kvalitnú poľnohospodársku pôdu s vysokým produkčným potenciálom

8.4. Ochrana LPF

Pri návrhu ÚPN obce je potrebné vychádzať z toho, že lesy sú jedno zo základných zložiek životného prostredia a preto je potrebné :

- dodržiavať §4 o ochrane LPF v zmysle zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch a ustanovenia vyhlášky č. 12/1978 Zb. o ochrane lesného pôdneho fondu pri územno-plánovacej činnosti
- rešpektovať ochranné pásmo LPF (50 m) od hranice lesa

9. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY A OPATRENIA

1. Výstavba preložky cesty I/66.
2. Rekonštrukcia prietahu mestom na cestu kategórie MZ9/50 a cez Merovce na MZ8/40.
3. Výstavba nových miestnych komunikácií na novonavrhovaných rozvojových plochách.
4. Rekonštrukcia existujúcich miestnych komunikácií na požadované kategórie.
5. Výstavba a rekonštrukcia peších komunikácií a peších priestorov v celom území sídla.
6. Výstavba a rekonštrukcia všetkých druhov parkovísk a odstavných plôch.
7. Výstavba 18 . triednej ZŠ -I. etapa 9 tried v okrsku A2
8. Dobudovanie a rozšírenie technického vybavenia územia v zmysle rozvoja jednotlivých funkčných plôch sídla (siete a všetky súvisiace stavby technickej infraštruktúry – voda, kanalizácia, slaboprúd, silnoprúd, plyn, teplo)
9. Rekonštrukcia hydrického biokoridoru rieky Štiavnica.
10. Rekonštrukcia kúpeľného parku a lesoparku.
11. Ekostabilizačné opatrenia bioúpravami
12. Rekultivácia pôdy po PD v Merovciach v okrsku C.
13. Výstavba rekreačného centra Pod Gestencom
14. Výstavba zastávkových prístreškov a pruhov dopravy autobusovej.

Obsah

A) ÚVODNÁ ČASŤ

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
1.1. Identifikačné údaje	4
1.2. Dôvody pre obstaranie územného plánu	4
1.3. Metodický postup spracovania územného plánu	4
1.4. Hlavné ciele riešenia	4
1.5. Východiskové a naväzujúce podklady – vyhodnotenie	4

B) RIEŠENIE

1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA	6
1.1. Geografická charakteristika	6
1.2. Vymedzenie zastavaného územia , členenie sídla	6
2.1. Základné demografické, kultúrno-historické a ekonomické rozvojové predpoklady, potenciál územia	6
2.2. Limity využitia územia	7
2.3. Väzby vyplývajúce zo záväzných častí ÚPN VÚC Banskobystrický kraj	7
2.3. Zásady využitia územia	8
3. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	9
3.1. Časový návrh rozvoja	9
3.2. Základné smery a priority rozvoja	9
4.1. Návrh funkčného využitia územia	9
4.2. Návrh priestorového usporiadania	10
5. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA	11
5.1. Regulácia dopravy a prepravných vzťahov	11
5.2. Návrh dopravného riešenia	13
5.3. Doprava statická – odstavenie a parkovanie osobných áut.	14
5.4. Verejná doprava SAD.	14
5.5. Železničná doprava – ŽSR	14
5.6. Ochranné pásma a vplyv dopravy na životné prostredie.	15
5.7. Regulatívy územného rozvoja na úseku organizácie dopravy.	16
6. NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	17
6.1. Vodné hospodárstvo	17
6.2. Energetika a spoje	20
6.3. Zásobovanie plynom	21
6.4. Zásobovanie teplom	22
6.5. Návrh hospodárenia s odpadom	23
7. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA	24
7.1. Zhodnotenie krajinnno-ekologických vstupov pre spracovanie miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) sídla Dudince.	24
7.2. Vymedzenie riešeného územia	25
7.3. Primárna krajinná štruktúra (prvotná krajinná štruktúra, PKŠ)	25
7.4. Sekundárna krajinná štruktúra (súčasná krajinná štruktúra, SKŠ))	27
7.5. Terciárna štruktúra krajiny (TKŠ)	28
7.6. Priemet kostry RÚSES do riešeného územia	28
7.7. Klasifikácia územia na základe RÚSES	29
7.8. Ochrana prírody	30
7.9. Zeleň intravilánu	31
7.10. Analýza socioekonomických pomerov (stresové javy - ÚSESF)	33
7.11. Zásady ochrany a tvorby	34
8. VYHODNOTENIE ZÁBERU PPF	35
8.1. Zhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely	35
8.2. Zhodnotenie záberu LPF v záujmovom území	38
8.3. Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu	39
8.4. Ochrana LPF	39
9. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY A OPATRENIA	40

C) TABUĽKY A GRAFICKÉ PRÍLOHY

